

MESERIÁSUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Sărbătorirea zilei internaționale a cooperației

Marile manifestațiuni din Capitală.

Cea de a 14-a zi internațională a cooperației a fost sărbătorită ieri în Capitală prin două impozante manifestațiuni.

Au luat parte la aceste manifestațiuni d-ni Mihail Negură, subsecretar de stat la ministerul de Domenii, Ștefan Ioan, președintele Casei Centrale, Titus Axente, secretarul general al Casei Centrale, Iancu Voiculescu, președintele Federației băncilor populare „Ilfov”, pr. Dron, Gheorghe Popovici, directorul Băncii Centrale Cooperative, Drăgănescu, Ghețu, Bobină, Voitec, Matei Năstăsescu, V. G. Bărcă, Roșianu, insp. Hoge, A. Galan, Gosâmbescu, col. Dobre Russet, Hechs, Gălățeanu, prof. Ion Răducanu, rectorul Academiei Comerciale și fost ministru al cooperației, prof. Gr. Mladenatz, fostul director general al oficiului național al Cooperației Ioan Tatos, directorul Centralei cooperative de import și export, prof. Mircea Pienescu, Giosanu, Matei Năstăsescu, directorul ziarului „Cooperația”, Radian, Al. Tellei, vice președintele federației Ilfov, A. Costea, Andrei Mihăilescu, Roșianu, St. Cosâmbescu, insp. general Hoge, Eliad Apăteanu, precum și reprezentanții băncilor populare „Artele Grafice” ai muncitorilor tipografi, „Bucur Cicbanul”, „Pușor”, „Unirea”, Cușitul de Argint”, ai Centralei Cooperative de import și export, ai Cooperativelor „Munca”, a muncitorilor dela fabrica de chibrituri, „Taximetru” și Cercul cultural cooperatist etc. D. prof. Ștefan Ioan, președintele Casei Centrale a Cooperației, deschizând adunarea, spune următoarele:

Sunt fericiți să deschid această impozantă serbătoare, astăzi când peste o sută de milioane de operatori, răspândiți pe întregul glob, sărbătoresc a 14-a aniversare a zilei cooperative.

D-a, după ce face un istoric al mișcării cooperative dela pionierii rochdalieni și până astăzi, arată că această mișcare în actualele împrejurări are nevoie de cetățeni smulși din ghiarele ignoranței și ale sărăciei.

D. Mihail Negură, subsecretar de stat la Domenii, spune următoarele:

Ziua cooperației ar trebui să fie nu numai prilej de înălțare sufletească a milioanele de cooperatori, cari în țările respective, serbează triumful înfrângerii trecutului, chemând la luptă comună și biruință singură, pe acei încă nepătrunși de marea taină a religiunii cooperative.

Această operă se împlinește în fiecare țară, în ritm accelerat și condițiuni multumitoare.

Spre marea noastră satisfacțiune, cooperația românească n'a pierdut nici o redută, ci cu curajul sporit și simțământul solidarității întărit, parcurge momente de încredere renăscută și legitimată prin intervențiuni salutare în ramura producției, valorificării sau aprovizionării și este gata să reia activitatea întreruptă a creditului popular, pentru cari formele sunt pregătite, drepturile recunoscute, iar mijloacele de asanare în bună parte asigurate. Căciace așteptem cu năbdare și trebuie, să urmăm cu convingere și hotărâre, este stabilirea unor legături cât mai trainice între organizațiile cooperative din diverse țări, unde mișcarea a cucerit câmp de activitate în toate domeniile vieții economice.

Când cooperația prin slujitorii ei de autoritate și elită va isbui să convingă noroadale și reprezentanții autorizați, cari răspund de soarta lor, că un popor nu poate trăi fără altul, că înțelegerea și înțelegerea reciprocă este condițiunea de viață a fiecăruia, va începe o eră de avânt și propășire ne-

A szövetkezeti mozgalom nemzetközi szövet-sége a 14-ik szövetkezeti világnapon újabb kiáltványt intézett a világ szövetkezőihez

**A nemzetközi szövetkezeti nap tizennegyedik meg-
ünneplése alkalmából az egész világ szövetkezőinek
a Nemzetközi Szövetkezeti Szövetségbe tömörült
nagy hadserege!**

Újból fogadalmat tesz arra, hogy minden erejével a béke követésére és fenntartására fog törekedni, nemcsak azért, mert ez a szövetkezeti mozgalom hagyományos politikája, hanem azért is, mert a béke az egyedüli feltétele a szövetkezés természetes fejlődésének és az emberiség jóléte biztosításának;

tanubizonyosságot tesz a szabadság, demokrácia és a nem nyereszkeskedési célú gazdálkodás egyetemes elveibe vetett törhetetlen hitéről, amely elvek egyben a szövetkezés alapját és talpkövet képezik s amelyek — mindenütt és teljességükben alkalmazva — helyreállítják az egész világ gazdasági életét és ledöntik a népek közötti kapcsolatokat ma akadályozó sorompókat;

mély aggodalmát fejezi ki az anarchikus irányzatok fejlődésével szemben, amelyek különféle megnyilvánulásokban a nemzetek életében uralomra jutni és a nemzet határok közé a szakadás magvát elvetni törekednek — és azt éppen akkor, amikor úgy az emberiség szükségletei, mint a gazdasági erők fejlődése megcáfolhatatlan módon azt bizonyítják, hogy a civilizáció előhaladása a szövetkezéstől és a népek közötti megértéstől függ

Az egész világ szövetkezői:

szívből jövő felhívást intéznek az összes nemzetek felelős kormányaihoz, hogy egyesítsék erőiket a béke fenntartására és a gazdasági életnek a kölcsönös társulás alapján való helyreállítására, mely egyedül képes biztonságot és gyarapodást nyújtani;

álhatatosan kérik az összes nemzetek kormányait, hogy minden erejüket lankadatlanul szenteljék a szövetkezeti elvek minél hathatósabb alkalmazásának és ezáltal szolgálják az emberiség jólétét, megszilárdítva a békét, az egyetértést és a biztonságot a kölcsönös megértés által!

ncscută până astăzi. Să așteptăm ziua cea mare, să-i grăbim sosirea prin apostolat sincer și devotament rar.

Ziua de 4 Iulie a feicărui an este sărbătorită de întreaga suflare cooperatistă din lume, pentru însemnătatea ei simbolică în dezvoltarea economiei fiecărei națiuni, pentru că prin această mișcare, muncitorul de toate categoriile și-a creiat o viață mai ușoară, și-a pus la adăpost viitorul nesigur până la ea și s'a pus pe picior de egalitate cu celelalte clase sociale ale popoarelor.

Să nu se uite deci că la băncile populare și la toate instituțiile celorlalte cooperative au fost acumulate și păstrate economii, sub formă de capital social și depuneri spre fructificare în valoare de 6.153.904.000 lei economii, care cu toată vitregia timpurilor de față, vor fi restituite fără să fim desmintiți, în întregime celor cari au avut încredere în această mișcare.

Prof. I. Răducanu, rectorul Academiei de Înalte studii comerciale.

„Nu putem lăsa să treacă ziua de azi, fără ca să manifestăm pentru solidaritatea care există între cooperația din România și cooperația mondială, manifestație care se integrează în cadrul sărbătoririi ce se celebrează în lumea întreagă cu ocazia zilei internaționale a cooperației.

În această zi, când cooperația de pretutindeni se socotește o unitate de reformă socială, mă bucur că există oameni cari să afirme și la noi crezul ei și speranța în reînvierea adevăratei cooperații românești.

D. prof. Gr. Mladenatz, membru în Comitetul Central al Alinței Cooperatiste Internaționale de la Londra, spune următoarele:

Alianța Cooperativă Internațională a constatat starea de frământare în care găsește astăzi

viața popoarelor, această continuă mișcare care în mod negreșit va aduce o schimbare în mersul și organizarea lor. În fața acestei situații, Alianța Cooperative Internațională a înțeles să pregătească un nou program de lucru. Într'adevăr la congresul din Viena, din 1930, a numit o comisiune care să alcătuiască acest nou program de luptă.

Pentru reușita comectă a mișcării cooperative, Alianța Cooperative Internațională a cerut libertatea și autonomia mișcării fără de cari nu se pot realiza rădejdile noastre.

REZOLUȚIA ADUSĂ

Cu prilejul celei de a patruzeci și șasea sărbătoriri a zilei internaționale a cooperației, marile armate a operatorilor din lumea întreagă, asociați în Alianța Cooperative Internațională, fac din nou răsunet să urmărească și să mențină Pacea, nu numai pentru că aceasta este politica tradițională a Mișcării Cooperative, dar pentru că Pacea este singura condițiune care îngăduie Cooperației să se desvolte în chip firesc și să asigure astfel buna stare a omenirii;

mărturisesc credința lor reînnoită în principile universale de Libertate, Democrație și Economie fără scop de câștig, principii care formează în același timp temelia și piatra unghiulară a Cooperației și cari, aplicate, vor restaura viața economică a lumii întregi și vor dărâma barierele care astăzi împiedică legăturile dintre popoare.

Își arată adâncă lor teamă față de dezvoltarea tendințelor anarhice care în felurite înfrățiri, caută a se înstăpâni în viața națiunilor și a semăna desbinarea în granițele naționale, — și aceasta tocmai în clipa când necesitățile omenirii dovedesc într'un chip nedesmintit, ca și dezvoltarea forțelor economice, că progresul civilizației depinde de Cooperație și de înțelegerea dintre popoare.

Ünnepélyes keretek között avatták fel a székely főváros Magyar Iparos Egyesülete impozáns székházát

A kisebbségi felekezetek valamennyi egyháza részt vett a targu-mureş-i Magyar Iparos Otthon avatási ünnepén.

„Összetartás nélkül veszélyben van a fenmaradásunk”...

E hó 12-én vasárnap tartotta székházavató ünnepét a targumureş-i Magyar Iparos Egyesület. A fényes ünnepség keretében valamennyi kisebbségi egyház feje felvonultak és képviseltették magukat a város társadalmi, iparos és kulturegyesületei is.

Az egyesület fuvózerékara a Királyhimnussal nyitotta meg az ünnepélyt, utána Lakó Sándor római katolikus lelkész szentelte fel a székházat fényes szertartás keretében, majd Tótfalusi József esperes a református, Beyer Fülöp lelkész a lutheránus, Halmágyi János esperes az unitárius, Löwy Ferenc dr. főrabbi a zsidó egyház nevében áldották meg szép beszédek kíséretében a székházat és az egyesület tagjait.

Bustya Béla egyesületi elnök megköszönte az egyházak képviselőit, majd kérésére a jelenlevők az épület földszinti dísztermében tartandó díszközgyűlésre vonultak le. A díszközgyűlés folyamán az egyesületi dalkör Nagy István zenetanár karnagy vezetésével előadott ünnepi éneke után Bustya Béla elnök meghatott szavakkal üdvözölte a nagyszámban megjelent iparosokat és vendégeket, majd hatalmas beszédében ismertette az egyesület és az egyesületi székház történetét.

— Egyesületünk fennállásának tizenegyedik évében, — mondotta Bustya Béla, — abból az alkalomból gyűltünk most össze, hogy városunk magyar iparosságának a mindenható Isten segéd-méből sikerült végre egy, a magyar iparosság számára és tekintélyének megfelelő székházat szereznie és abban elhelyezkednie. Ezt az alkalmat, mint minden család, amelynek sikerült saját otthonban elhelyezkednie és azt felekezetének papjával megáldatja, mi is a papjaink által megtartott szertartások rendjén felszenteltük és felavattuk.

— Sok gondolat vetődött fel, — folytatta Bustya Béla, — amikor egyesületünk számára méltó otthonról akartunk gondoskodni. Tervbe vettük régi székházunk kibővítését, bérház vásárlását, de egyik terv sem bizonyult megfelelőnek, míg a jelen épületünk megvételének gondolata fel nem vetődött. De bármennyire is megfelelő és alkalmas volt ez az épület céljainknak, a rendelkezésünkre álló alap nem volt elégséges, mivel annak egymillió lei volt az eladási ára. Egy lelkes polgártársunk közbenjárására sikerült azonban Bürger Albert urnál, az épület tulajdonosánál elérnünk, hogy az eladási árat 820.000 leire szállította le, amiből csak 800.000 lei került kifizetésre, mert 20.000 lei aggenházi segély címén Bürger Albert ur elengedett. Még ezer az alacsony vételár is nagy gondot okozott nekünk a vásár perktuálása, mert készpénzünk csak egyharmadát tette ki a szükséges összegnek. Akadtak azonban lelkes és a cél nagyságát átérző, megértő társulatok és tagok, akik és a melyek anyagi támogatásukkal segítségünkre siettek. Az Építőiparosok Szövetsége 40.000, a Cipész-munkaadók Társulata 10.000, a Csizmakészítők Termelői Társulata 10.000, a Kocsigyártók Ipartársulata 5.000, a Szabómesterek Ipartársulata 5 ezer lei kamatmentes kölcsönt folyósítottak a székház megvásárlásának céljaira. Az említett tekintélyes összegű kölcsönökön kívül is kénytelenek voltunk még bankkölcsönt is igénybe venni. Sokat próbálkoztunk a helybeli pénzintézeteknél, amelyek mereven elzárkóztak az elől, hogy nemes célkitűzésünket támogassák. Akadt végre egy intézet, a Targumureş-i Takarékpénztár, amely elég garanciának vélte egyesületünket egy négyszázezer lejes kölcsön folyósítására. Régi székházunk eladási ára fejében 250.000 lei ebből az adósságból már vissza is fizettünk és így ma mindössze 150.000 lei kamatos adósság terheli székházunkat. Hálás köszönetünket fejezem ki ebből az alkalomból is az egyes társulatok, azok tagjai, valamint a Targumureş-i Takarékpénztár igazgatósága iránt, hogy támogatásukkal lehetővé tették házavató örömmünepünk megtartását.

— A székház megvásárlása egymagában még nem volt elég, mert azt megfelelő munkálatokkal jelenlegi állapotába kellett hoznunk. Itt is megta-

laltuk a támogatást, mert lelkes és áldozatkész tagjaink pénzbeli és munkabeli segítségével rövidesen el tudtuk végezni a szükséges javítási és átalakítási munkálatokat és újabb terhek vállalása nélkül sikerült a székházat szerény igényeinknek megfelelően barátságossá tenni. Sok munka vár még reánk, de nem rettenünk vissza, mert tapasztalatból tudjuk, hogy egyesületünk minden tagja készséges segítőtársunk, aki idejét és pénzét egyformán szívesen áldozza közösségünk hasznáért.

— Városunk magyar iparosságának és az iparosság célkitűzéseit megértőknek második otthona kell legyen ez a ház, amelyben mint családi otthonban a szeretet és megértés szelleme kell, hogy áthasson mindnyájunkat. Mindnyájunknak, mint egy nagy család gyermekeinek egymás megbecsülése, támogatása és az összetartás kell a jelszavunk legyen, mert a mai nehéz életünkben ez az egyetlen hathatós fegyverünk. Hiszünk, hogy így is lesz, mert az élet mindegyre jobban megmutatja, hogy faji összetartás nélkül nem lehetséges fenmaradásunk.

Kérjük tagjainkat, hogy olyan szeretettel látogassák székházunkat, mint saját hátlékukat és olyan tántoríthatatlan ragaszkodással viseltessenek egyesületünk iránt, mint saját családjukkal szemben.

Végül pedig szívünk tiszta, önzetlen szeretetével üdvözöljük mindazon egyházi képviselőket és a képviselt társadalmi alakulatok reprezentánsait, akik eljöttek velünk ünnepelni. Kérjük, legyenek a jövőben is olyan szeretettel egyesületünkkel szemben, mint amilyenrel mi ide hívtuk őket.

Bustya Béla hatalmas beszédét szólni nem akaró taps és ováció fogadta.

Az üdvözlések sorát Várady Árpád építész nyitotta meg.

— A targumureş-i kereskedelmi és iparkamara, valamint a helyi Kereskedők Társulata révén és megbízásából, meghatott lélekkel szolgálom ezt az ünnepélyes pillanatot, — mondotta — midőn Önöknek székházuk felavatása alkalmából megbízóim őszinte üdvözlését és szeretetszavait tolmácsolom.

Nemcsak megbízóim, hanem a magam nevében is jóleső örömmel állapítom meg, hogy a targumureş-i Magyar Iparos Egyesület vezetősége e ház megvételével egy olyan iparos kultúrát létesített, mely hosszú időken át hirdetni fogja, hogyha van tudás, akarat és erős elhatározás, kicsiny eszközökkel is sikeresen lehet nehéz idők kemény harcát megvívni.

Kívánom, hogy a jó Isten áldja ezt a nemes munkát, mely a magyar iparosság jövőjét, élni akarását célozza. Legyen ez a ház a targumureş-i magyar iparosságnak egy olyan összetartó kapcsa, melyből mindenki ki tudja érezni, hogy e ház az övé, hogy e házzal szemben kötelezettségei vannak s ha valaha pusztító vihar közelítené meg, mindenki egy emberként kell körülállja és megvédi a pusztulástól.

A vezetőségnek és az iparos társainak csak annyit mondhatok:

Dolgozzanak ezután is szorgalmasan, hogy a magyar nemzeti munkára is tudjanak áldozni és tanuljanak minél többet, hogy e nehéz idők harcában nemcsak az eddig betöltött pozíciókat tudják megtartani, hanem még a maihoz hasonló sok sikert is el tudjanak könyvelni.

Jelszavuk pedig ezután: az egymás iránti türelem és a kölcsönös megbecsülés legyen.

Az Isten Önöket és vezetőjüket sokáig éltesse! Vlassa György Chimpian gör. kath. esperes üdvözlő levelét olvasta föl. A gör. kath. esperes elutazása miatt nem jelenhetett meg az ünnepségen.

Sebes Jenő dr. a Magyar Párt elnöke, a Magyar Párt és a magyarság üdvözlését tolmácsolta és örömmel jelentette be, hogy szeptemberben magyarnyelvű ipariskola és tanoncotthon nyílik meg Targumureş-en a Magyar Párt tagozatának kezdeményezésére.

Csiky Kálmán dr. a Torna Egyet, Fekete Gyula dr. a Dávid Ferenc Egyesület, Lakatos Andor dr. a Gyáriparos és Munkaadó Szövetség nevében mondtak üdvözlést. Lakatos dr. beszédében szerencsésnek mondotta a targumureş-i iparos szervezkedést, mert ipartestület helyett társulatokban és ezeket összekap-

csolóan a Magyar Iparos Egyesület keretében csoportosultak. Szerencsés volt ez a szervezkedés, mert míg az ipartestületeket az új ipartörvény feloszlatta és vagyonukat a munkakamarának adományozta, addig a társulatok minden háborítás nélkül tovább folytatták életüket. A tömegszervezkedés megvédi és anyagiilag is erősíti az egyes iparost.

Wlassa Gheorghe, a Román Iparos Egyesület elnöke, magyarnyelvű üdvözlőbeszéde szerint komoly alapot fektetett szervezkedés eredménye a magyar iparosok szép székháza.

Fodor Miksa a Zsidó Iparos Egyesület, Egei Jenő dr. a Carpat Egyesület, Szabó Sándor a Csizmakészítő Ipartársulat, Csiki Ferenc az Építő Iparos Szövetség, Gaál Ferenc az Asztalos Ipartársulat, Kerekes Miklós a Kocsigyártó Társulat, Barabás György a Cipész Munkaadók, Tótfalusi Sándor a Szabó-Szindikátus, Kakucs György a Magyar Iparos Tanoncotthon, Nagy Jenő az M. S. E. sportegylet, Gyéresy Ferenc a II. k. Szabó Társulat nevében mondtak el üdvözlő beszédjüket.

Herczeg Ferenc alelnök Bustya Béla érdemeit méltatta. Fáradhatatlan, csüggedés nélküli agitálásnak eredménye ez a ház. Most, amikor már alig van anyagi adósságunk, van erkölcsi adósságunk. Az erkölcsi adósság az, hogy hálással és köszönettel emlékezzünk meg mindazokról, akik székházunk megteremtésében munkájuk, adományai és erkölcsi támogatásuk révén segítségünkre voltak. A főérdem Bustya Béla elnöké. Kéri a díszközgyűlést, hogy nevét és érdemét jegyzőkönyvben örökítsék meg.

Bustya Béla meghatóttan mondott köszönetet a mellette megnyilvánuló nagy ovációért. Áthárítja a köszönetet lelkes munkatársaira és az egyesület összes tagjaira, a magyar iparosság egyetemére, mert mindnyájan örömmel és a legnagyobb áldozattal vettek részt a székház létrehozásában. Ülhet az elnöki székhelyen az ország legelső embere is, eredményt nem érhet el, ha az egyesület tagjai nincsenek mellette. Hálás köszönettel adózik segítő tagtársainak és köszönetet mond a jelenlevő vendégek szíves részvételéért.

Nagy lelkesedést keltett Bernády György dr. Sovata-ról küldött következő távirata:

Házavató ünnepségük alkalmából szeretettel köszönti és Istennek legbősegebb áldását kéri a Egyesületre és annak tagjaira

Bernády György.

Este az Egyesület udvarán szabadtéri színpadon színre került a „Hazudik a muzsikaszó” az egyesület műkedvelőinek kitűnő előadásában. Utána társas vacsora, majd reggelig tartó tánc zárta be a székházavató szép ünnepét.

V. I.

AKI NEM CSÜGGED.

Egy iparos meséli:

— Az inasom szenvedélyes mozilátogató. Minden idejét a moziban tölti. A múlt hónapban például tizenhatszáz nézett meg egy műsoron levő filmet.

— Mindig ugyanazt?

— Igen.

— De miért ennyiszor?

— Mert volt benne egy jelenet, ahol erdei tó mellett egy fiatal nő vetkőzik. Lohuzza a cipőjét, a harisnyáját, aztán kibújik a ruhájából. És éppen, mikor a folytatásra kerülne a sor, arra robog egy vonat és teljesen eltakarja a hölgyet.

— Na és?

— Az inasom azt remélte, hogy a vonat egyszer majd csak késni fog.

MISSVERSTANDIS.

„Warum spielst du dich schon seit fünf Stunden mit den alten Semmeln herum?”

„Hier im Kochbuch steht doch: einen Tag alte Semmeln reiben!”

JÓL VEZETETT ÜZEM.

Citroen párisi autógyáros amerikai tanulmányutja rendjén meglátogatta a detroiti Ford-műveket is.

A francia kollégát maga Ford kalauzolta végig a gyártelepen. Hogy a munka pártatlan szervezeti dokumentálja, elővette óráját és így szólt:

— Most 12 óra 25 perc van. Az a kocsi, amelynek elkészítéséhez éppen a pillanatban az első munkás a kezébe veszi, 1 óra 30 perckor teljesen készen kerül ki a gyárból.

— Ez semmi, Mr. Ford! — felelte Citroen lekecsinylő mozdulattal. — Az én gyáramban hatvanöt perccel azután, hogy a kocsi első darabját az első munkás a kezébe vette, az első elgázolt egyéni már be is viszik a kárházba.

Ujközegészségügyi szabályzat a szikviz- és limonádé- gyártás ügyében

Mint értesülünk, a közegészségügyi minisztérium módosította az élelmiszerek és italok ellenőrzésére vonatkozó szabályzatot a szikvizek és a limonádé gyártására és forgalomba hozatalára vonatkozólag. A szikviz gyártásához az egészségügyi tanács előzetes engedélye szükséges. Azokat a készületeket, amelyeket a szikviz gyártásához és töltéséhez használnak, jól kell ónozni vagy ezüstözni.

A szikvizgyár termékeinek előállításához csak folyékony szén-savat használhat.

Az új szabályzat, amelyet a Monitorul Oficial július 6-i száma közöl, pontosan meghatározza a szikviz és a limonádé gyártásának módját. Előírja a szabályzat, hogy

működési engedélyt csak olyan szikviz- és limonádégyár kaphat városokban, amely legalább három ezer szikvizszívvel és legalább kétezer limonádés üveggel rendelkezik,

kisebb városokban és nagyobb községekben a minimális mennyiség 2.000, illetőleg 1.000 üveg.

A szőlőtermelés védelméről szóló törvény és végrehajtási utasítása értelmében úgy az ezután alakuló, mint a már meglevő ecetgyárak csak a földművelésügyi minisztérium által kiadott engedély alapján működhetnek. A végrehajtási utasításban előírt határidőn belül az ecetgyárak kötelesek kérelmet adni be a földművelési minisztérium szőlészeti igazgatóságához. A kéresemnek, amelyet bélyegezni kell az érvényben levő bélyegztörvénynek megfelelően, a következő adatokat kell tartalmazni:

A gyáros neve és vezetéknéve:

Tulajdonos, vagy bérlet-e.

A gyártási rendszer.

Erjesztőedények kapacitása.

Község, uccá és házszám, ahol a gyárat felállították, vagy fel fogják állítani.

Gyártási márka, amely alatt az ecetet forgalomba hozzák.

A kéresemhez mellékelni kell a gyár helyrajzát is.

A Szeszmonopol és az egészségügyi minisztérium véleményezése után a földművelésügyi minisztérium ellenőrzi a gyárt, hogy az megfelel-e a szőlőtermelés védelméről szóló törvény végrehajtási utasításának 46. és 47. cikkében előírt feltételeknek és csak ezután adja ki az ecetgyáraknak a működési engedélyt.

„A szenátor ur ajánlólevele
zöld ceruzával volt írva“...

A „Zorile“ írja:

A cotroceni-i perben kihallgatott tanúk között egy befolyásos politikust is kihallgattak, aki az árlejtés körül ajánlólevelet adott az egyik vádlottnak. A szenátor ur ajánlólevele zöld ceruzával volt írva, neve pedig feketén diszelgett alatta. Lehet, hogy a zöld és fekete színeknek is titkos jelentőségük volt az ajánlásban. Akármilyen titkos rendelkezése is volt a levélnek, bizonyos, hogy szerepet nyert a június 8-i katasztrófában. A szenátor ur vallomása szerint csupán arról volt szó, hogy az általa ajánlott személy némi anyagi segélyben részesüljön. A szerencsétlen állampolgár végigkilincselte a város házán a kétféle színű irással, hogy ő is élvezze a költségvetés áldásait. A szenátor ur azaz védekezik, hogy szokás ma már ez a támogatás, „nem lehet egyetlen befolyással rendelkező embert sem találni, aki ilyen írást ne adott volna, hogy a kérelmezők toladásától szabaduljon“. Ilyenek a politikusok, mikor vissza kell fizessék a szavazatokat. Ezért rövidlejtű nálunk a népszerűség. Addig él, míg szó lehet támogatásról és befolyásról.

★

PECHES CSABITÓ.

Véletlenül összeverődött ismerősök ülnek együtt a mulató egyik asztalánál.

A molett Kepesné visszaél Boróka ur udvariaságával és szegény Boróka ur kénytelen a természetes dómát táncra fölkérni.

Liheg, izzad, már nagyon szeretne a kinos obligóból szabadulni. Ecéltől szerényen megkérdi táncosnőjét:

— A kedves férje nem féltékeny?

— Féltékeny? — rázza a fejét Kepesné. — Mi az, hogy féltékeny? ... Csodálkozok!

Szabó Károly nyílt levele a hetven éves Reinhart Gyulához

Pesszimista megállapítások Ardeal és Banat iparosságáról,
amely nem követi hivatott vezéréit.

Arad iparossága büszke lehet Reinhart Gyulára,
de Reinhart Gyula is az arad-i iparosságra

Kedves Barátom!

Szíves engedelmeddel, — bár megkésve, — én is beálllok az ünneplők sorába. Valóban megható és egyben lélekemelő is az a szeretet és Hozzád való ragaszkodás, amely hetvenedik születésnapodon — és ezuttal nem először — Arad iparossága részéről meg nyilvánul Irántad.

Nem lehet szó nélkül elmenni e mellett az ünneplés mellett. Két szempont is meggondolkoztatott engem, amikor a Te tiszteletedre tartott ünnep tudósítását iparos ujságunkban olvastam. Mi lehet az az ok, az az erő, amely ott vibrál Arad iparos társadalmában és szinte megdönti a régi közmondást, hogy „egy próféta sem kedves a maga hazájában...“ Megdönti azt a sokszor beigazolt tény is, hogy hálátlan dolog a közügyekben dolgozni, mert azért rendszerint nem köszönet jár, hanem gáncs, rosszakaratú kritika, rágalom és meghurcoltatás. Az arad-i példa más mutat és itt domborodik ki az a két szempont, amely arra késztet engem, hogy a tiszteletedre rendezett születésnapi ünneplést tanulmány okából a magam részéről is az egész ország iparossága elé állítsam.

Az egyik szempont az a szinte egyedülálló tény, hogy Te, Kedves Barátom, életednek hetven esztendőjéből csaknem félszázadot tudtál megszakitás nélküli iramban a közügyeknek áldozni. Nem szegték kedvedet sem rosszindulatú kritika, sem gáncsvetés, sem politika, sem gazdasági változások. Akkor is tudtál időt szakítani a köz javára, amikor a Magad dolga is elég gondot adott Neked. Volt kedved akkor is iparos társaid érdekében tevékenykedni, amikor a közállapotok miatt sirni szerettél volna...

Megőrizted Isten-áldotta kedélyedet és ma is töretlen erővel, friss szellemmel hordod a vezéri zászlót és közéleti működésed ma is világító fátyla az egész ország iparossága előtt. Titokzatos öserőnek kell Benned lakozni, ami föléje emel iparostársaidnak és Hozzád vonzza a lelkeket. Ez a törhetetlen kitartás egy életen át és a kimeríthetetlen belső erőből fűtött önizalom, amely teljesen elégséges arra, hogy összetartsa, egy táborba tömörítse Arad iparosságát, az egyik tanulság a tiszteletedre rendezett arad-i ünnepből.

Van azonban egy másik tanulság: az a mód, ahogyan Arad iparossága reagált a Te működésedre. Hogy kellő időben felismerte jószándékaidat, sokoldalú és alkotó képességeidet és hitt Neked, bizott Benned az alatt a közel félszázad év alatt. Ezeknek az éveknek folyamán új generáció nőtt fel, de az előre törő fiatalság változatlanul Téged ismert el vezérének; követett, kitartott Melletted és negyvenhét év után igaz, őszinte érzéssel hinti lábaid elé a szeretet soha el nem hervadó virágait. Ez a kitartó hűség és bizalom valóban egyedülálló és döntő bizo-

nyíték mellett, hogy vannak emberek, akiknek érdemes volt egy élet munkáját a közügyekért feláldozni.

Szomorú és lesújtó, hogy nem így van mindenütt. Ha nincsenek is közöttünk annyira a vezérségre termett, Isten-áldotta tehetségek, de voltak emberek, akik szerte az országban tele jószándékkal, minden iparost keblükre ölelő igaz szeretettel, Veled egy elvi alapon álló célkitűzésekkel indultak el a közéleti tevékenységek rögs útján, de kifáradva a meddő küzdelemben, a meg nem értés átka alatt nyögő iparos társadalom érdekében nem hasznosíthatták legjobb szándékaikat sem, visszavonultak az ismeretlenség homályába és az iparosság hiába keresi, nem találja meg a módját, hogy miképpen szervezkedjen meg a jövő küzdelmeire a mai nehéz időkben, amikor leszédtek a feje felől az ipartestületeknek az idők viszontagságai között menedéket és oltalmat nyújtó fedélzetét.

Ime a példa: egész Transilvania-ban egyedül az arad-i Reinhart Gyula és a braşov-i Szabó Béni mint világító tornyok emelkednek ki 25—30 város jelentéktelen szürkéségéből. Nincs ezekben a városokban sem hivatott vezér, sem fegyelmezett közkatonák, csak könnyfacsaró zúllás, széthuzás... Ha akad egy-egy kiváló, vezetésre alkalmasnak látszó fiatal ember az új nemzedékből, jelentéktelen senkik, kapzskodó stréberek lerángatják a pódiumról, kedvét szegik még a kezdet stádiumában... Es a tömeg? Hát van egyáltalán iparos tömeg? Sajnos, a legtöbb iparosnaggyűlés nem mutat nagyobb formát, csak mintha egy asztaltársaság ülné össze, de anélkül az együttérzés és szeretet nélkül, ami az asztaltársaságok tagjait együvéfűzi és összetartja.

Kedves Barátom! Ezek a gondolatok késztettek engem arra, amikor én is beálltam a Téged ünneplők seregébe, hogy a magam jókívánságait, amelyekkel csordultig van a szívem, a lelkem, a nagy nyilvánosság előtt mondjam el. Adja Isten, hogy ne legyen pusztába kiáltott szó ez a szerény írásom, de szívelemmel meg a vezérségre hivatottak a Te példából, hogy egyedül a soha nem csüggedő és még a leg-szivárább körülmények között sem lankadó kitaratás vezethet sikerre. Adja Isten, hogy bevéssék az általános iparos köztudatba az Irántad lankadatlan hűséget, szeretetet és ragaszkodást tanúsító arad-i iparosság fényesen ragyogó példája. Kisérjen Benneteket ez a kölcsönös hűség és szeretet egy még hosszú ideig tartó életen át. Ez a szeretet adjon Neked erőt a további kitartó küzdelemre. Kisérje áldás és siker munkásságodat.

Az ünnepi alkalmából őszinte szeretettel küldi üdvözlését Neked és Arad iparosságának

Öreg barátod:
Szabó Károly

Sulyos károsodás éri azokat, akik a forgalmi adót pontatlanul fizetik

A pénzügyminisztérium a következő szövegű körrendeletet intézte a pénzügyigazgatóságokhoz:

A forgalmi adótörvény 9-ik szakasza értelmében a forgalmi és luxusadó a három hónapos terminus letelte után 15 százalékkal nagyobbítandó. (Majorare.) Ezt a nagyobbítást a törvény értelmében sem elengedni, sem csökkenteni nem lehet.

A forgalmi- és luxusadó késedelmes fizetésének elkerülése végett — amely egyaránt káros az államra és a 15 százalékos emelés miatt az adózóra is — a pénzügyminisztérium úgy intézkedett, hogy minden hónap 10-ik napjának eltelte után azonnal megállapítandó, mely cégek nem fizették le forgalmi adójukat az előző hónapra s erről azonnal jegyzőkönyv veendő fel, egyben pedig a be nem fizetett adót azonnali „debit“-be veszik fel és behajtása iránt azonnal megteszik a szükséges intézkedéseket. Az erre vonatkozó jegyzőkönyv alapján a következő említés teendő: Ha a... lei összegű és 1936 április (pl.) hó-

napra esedékes adó 1936 június 10-ig kiegyenlített nyer, úgy 5 százalék többlet fizetendő utána. Ha 1936 június 10 és július 10 között kerül kifizetésre, hozzá-számítandó 10 százalék, ha pedig 1936 július 10 után nyer kiegyenlítést, úgy 15 százalék majoroare számítandó hozzá.

BŐ TERMES.

Egyik alföldi városkában meghalt egy öreg pálinkafőző, aki halálos ágyán így szólt a fiához:

— Fiam, jegyezd meg magadnak, ha olyan nagy a baracktermés, mint az idén, akkor barackból is lehet barackpálinkát főzni.

★

DIE GABEL

„Was ist denn das für ein Gerüt, Onkel?“
„Das ist eine Heugabel!“

„Essen denn die Kühe auch mit der Gabel?“

Jogesetek a kisipar köréből

A baleset miatt elhunyt betegsegélyző-tag gyermekei 18-ik életévük betöltéséig jogosultak tartásdíjra és ezen az időn túl csak akkor, ha munkaképtelenek.

A 18-ik életévüket betöltött munkaképtelen lezár-mazottak tartásdíja ügyében a központi pénztár intéző tanácsa dönt.

A központi felebbezési bizottság 1034/1936. számú elvi döntvénye.

A betegsegélyző egy A. G. nevű biztosította 1927. áprilisában napi munkájának végzése közben elszenvedett baleset következtében meghalt. Kiskoru gyermeke Lukrécia (szül. 1919. nov. 17.) az 1907. évi törvény 72-ik szakasza értelmében akkor a megfelelő formák betartásával az előírás szerinti 16 éves életkoráig terjedő eredményesen időre az elhunyt apa után előírt tartásdíjért folyamodott. Ami kor a kiskoru betöltötte 16-ik életévét, a tartásdíj meghosszabbításáért folyamodott. A kiskoru jogi képviselője azonnal orvosi bizonyítványt is csatolt a kéréshez, amelyben igazolta, hogy a gyermek súlyos betegségben szenved és kérte a tartásdíj kiutalásának meghosszabbítását. Az orvosi bizonyítvány alapján 1935. december elsejével kezdettel havi 300 lei tartásdíjat állapítottak meg a kiskoru részére.

Ez ellen a határozat ellen a társadalombiztosító központja felebbezési jogával élt, mert felfogása szerint az elsőfoku bizottság az 1907. évi törvény 72-ik szakasza ellenére engedélyezte a tartásdíjat, mert a kérelmező kiskoru 16-ik életévét már betöltötte. Az új törvény szerint — hangoztatta a felebbező társadalombiztosítási központ — ilyen tartásdíjat csak kivételesen a központ tanácsa állapíthat meg abban az esetben, hogyha az elhunyt biztosított tag hátramaradottai munkaképtelenek. Az elsőfoku bizottság határozata tehát szerinte törvénytelen.

A felebbezési bizottság elutasította a központ felebbezését. Az elutasító határozat szerint az új törvény 29-ik szakaszának 8-ik bekezdése szerint ilyen tartásdíj a kiskoru lezár-mazottak számára 18-ik életévük betöltéséig adható meg. Erre való tekintettel tehát az új törvény rendelkezése értelmében néhai apja után 18-ik életévének betöltéséig a munkásbiztosítótól tartásdíj illette meg a jogesebben szereplő kiskorut. A hivatkozott szakasz utolsó bekezdése értelmében, — állapította meg a felebbezési bizottság döntése — csak a 18-ik életév betöltése után lép életbe a kiskoru hátramaradott tartásdíjának ügyében a központi társadalombiztosító tanácsának az a joga, hogy a tartásdíj kiutalása felett döntsön. A fent említett felebbezés tehát jogtalan, mert az egységesített társadalombiztosítási törvény rendelkezése szerint az elsőfoku bizottság helyesen járt el, amikor megítélte a tartásdíjat a kiskoru 18-ik életévének betöltéséig, annál is inkább, mert a kiskoru súlyos munkaképtelensége különben is igazoltatott.

Ha a munkaadó a rossz gazdasági viszonyokra való hivatkozással csökkenti az alkalmazott fizetését és az alkalmazott továbbra is állásában marad, a csökkentett fizetés felvételekor hangoztatott jogfentartás nem érvényesíthető.

A lyoni ítélőtábla érdekes elvi döntvénye.

Az alábbi jogeset egy franciaországi bíróság előtt zajlott le. Az ügyben szereplő munkaadó társaság egy vezető állásban levő alkalmazottjának 1931 október havától kezdve fizetését, amely a múltban 11.666 frankra rugott havonként, havi 6.000 frankra csökkentette és havi 2.000 frankot reprezentációs költségek címén utalt ki számára. A főtisztviselő szóbelileg tiltakozott a nagyarányú fizetésredukció ellen, de a csökkentett fizetést azért felvette. 1931 november 9-én a főtisztviselő írásban is tiltakozott az öt alkalmazó társaságnál a fizetés csökkentése ellen. Hangoztatta ekkor, hogy a csökkentett fizetést jogainak fentartásával vette fel és követelte a neki járó különbözeti összeg kiutalását. Munkaadó társaság ekkor értesítette a főtisztviselőt, hogy a fizetésredukció az októberben szóbelileg kötött megállapodás eredménye, de bármint van is a dolog, az ügyek jelenlegi állása, valamint a súlyos gazdasági helyzet következtében a főtisztviselő fizetése abban a magas összegben a

A cipésziparosok bevonásával szövetkezetbe tömörülnek Cluj város összes bőrkereskedői

Most tartotta a cluj-i Bőrszindikátus évi rendes közgyűlését. A gyűlésen a helybeli tagok teljes számban jelentek meg. Grünfeld Dávid elnök nyitotta meg a gyűlést, vázolta a szindikátus munkásságát és bejelentette, hogy a vezetőség mandátuma lejárt, az alapszabályok szerint új vezetőséget kell választani. Tárgysorozat előtt Nagy Gusztáv dr. a „Central” bőrnagykereskedés tulajdonosa kért szót és a jelenlegi gazdasági válsággal foglalkozott.

— A bőrdetailkereskedelem helyzetét, múltját és jövőjét nem kell vázolni — mondotta Nagy Gusztáv dr. Mindannyian benne élünk és tudjuk, hogy a bőrkereskedelemnek dicső múltja van, kétséges a jelenje és

a jövője, nézetem szerint, a mai körülmények között kilátástalan.

Forgalmában csökkenő kereskedelmi ág van a kezünkben. Részben az előretörő cipőipar ragadja el a kereseti lehetőséget, mert vevőink, cipőiparosaink elvesztik a talajt lábaik alól, hisz számuk nap-nap után csökken, a még létezők pedig alig vegetálnak. A csizmadaiipar is erős visszaesésben van, mert a kultúra és civilizáció terjedésével az utak javulnak és a csizmaviseletet más, könnyebb lábbelik váltják fel: a bakancsok és cipők, melyek előállítására a nagyipar fekszik rá. Azt mondhatnám tehát, hogy belátható időn belül a mi foglalkozási águnk a fejlődés törvénye alapján, ha nem is kapcsolódik ki teljesen a gazdasági élet szervezetéből, de nagyon jelentéktelenné válik. Lehet, hogy én sötétlen

látom a helyzetet, de nézetem szerint, ez a folyamat két évtized alatt befejeződik és azt mondhatnám, hogy

mi vagyunk a bőrdetailkereskedelem utolsó generációja.

Ezzel azonban azt látjuk, hogy a bőrkereskedők száma rohamosan szaporodik. Ennek a szaporodásnak a menetét megállíthatjuk némi rendszabályokkal, de semmiesetre sem akaszthatjuk meg teljesen. A mi szervezetünk célját is abban látjuk, hogy

versenytenykedés csökkentésével megakadályozzuk az árrombolásokat.

Ezzel azonban csak azt értük el, hogy az eladott áru egységénél nem szálltunk a beszerzési áron alól, ám forgalmunk növelését még ezzel nem tudtuk elérni. Nézetem szerint forgalmunkat csak úgy növelhetjük, ha mi is bekapcsolódunk abba a csatornába, amelyen keresztül a lábbeli-fogyasztás ellátása történik. Hatalmas nagy cipőipart mi nem vagyunk képesek létesíteni, ehhez sem szakképzett-ségünk, sem tőkénk nincsen. Alakítsunk azonban

szakismerettel bíró lábbeli készítő iparosainkkal termelő szövetkezeteket

és hármas-négyes csoportban egyesülve alimentáljuk ezeket a termelő vállalatokat. Oradea példát mutatott erre, ott a kereskedők egyrésze már cipőtermelő is. Nem akarok itt részletes programot adni, de alakítsuk meg a tanulmányozási bizottságot, melynek feladata legyen záros időn belül orvoslatható javaslatokat tenni.

Többek hozzászólása után dr. Nagy javaslatát elfogadták és héttagú bizottságot küldtek ki a kény szertőkegyűjtés és nyugdíjalap módozatainak a megdolgozására. A közgyűlés köszönetet szavazott a jelenlegi vezetőségnek, melynek mandátumát az év végéig meghosszabbították.

DIE MOTTEKUGELN.

„Mizzi, holen Sie aus der Drogerie Mottenkugeln und legen Sie sie zu den Winterkleidern in den Kasten!”

„Was? Jetzt wollen gnä Frau den Motten a no was zum Fressen geben?”

ODA—VISSZA.

— Ti, mai fiatalok, — prédikál megróvóan Károly bácsi, — tulajdonosan könnyen vesztek mindent. Fiatal koromban egyszer harminc kilométert gyalogoltam, csak azért, hogy felfojozzak valakit, aki megsértett.

— És vissza is gyalog tette meg az utat, Károly bácsi? — érdeklődik az egyik unokaöccs.

— Nem... — feleli sokkal csöndesebben Károly bácsi. — Mentőkocsin.

Hajmosó és hajszárító

készülékek
és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszzerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63-65.
volt Dengi-ház.

melyre az eredeti megállapodás szól, nem tartható fenn. A főtisztviselő a levélváltás után továbbra is a vállalat szolgálatában maradt, de minden fizetés-felvételkor hangsúlyozta, hogy a különbözetre vonatkozó jogait a vállalattal szemben fentartja. A vállalat végül is megunt az állandó jogfentartási játékot és a főtisztviselőt 1932 áprilisában leépítette. A főtisztviselő ekkor, mivel a szabályos felmondási idő ellen nem élhetett kifogással, mert a társaság ilyen irányú kötelezettségeinek minden tekintetben eleget tett, egyedül a fent regisztrált fizetési differenciák klegyenlítése címén indított pert a munkaadó társaság ellen. Hivatkozott arra, hogy a csökkentett fizetést jogfentartással vette fel, tehát részére az eredeti szerződésben megállapított fizetés jár.

A vállalat a kereset elutasítását kérte. A főtisztviselő azáltal, hogy állásban maradt, a redukciót elfogadta. Az a körülmény, hogy jogfentartással élt, az ügyben nem bír jogi érvénnyel, mert a munkaadó ezt a jogfentartást nem fogadta el. Ha a felperes tisztviselő nem akarta volna elfogadni a fizetésleszállítás ügyében a vállalat által hozott rendelkezést, állását azonnal ott kellett volna hagy-

nia, legkésőbb az első redukált fizetés kiutalása után és csak akkor követelhette volna a felmondási időre neki járó teljes fizetést. Mivel ez nem történt meg, a tisztviselőnek nincs joga a különbözetre.

Az ügyben a lyoni ítélőtábla döntött. Mindentelven elfogadta a munkaadó vállalat felfogását és kimondotta, hogy felperes keresete alaptalan. Ha az alkalmazott fizetését csökkentik, annak ellenére, hogy erre vonatkozólag nincs megegyezés a felek között, az alkalmazottnak joga van a szerződés azonnali felbontásához. Ha a felmondás jogtalan indokból és okból történt, külön kártérítési igénnyel is felfáphet az alkalmazott, de ha rendes napi tevékenységét a fizetéseszköztetés ellenére a vállalattal tovább folytatja, az a körülmény, hogy a csökkentett fizetést jogfentartással vette fel, nem jelenti azt, hogy a magasabb fizetésre való régi jogai fentállanak, mert a munkaadó a jogfentartást nem fogadta el, viszont az alkalmazott a fizetéseszköztetés ellenére is állásában maradt. Az így fentartott jogok tehát jogilag nem érvényesíthetők, miért is a keresetet el kellett utasítani.

Közl: KELE SANDOR dr.

Befejezték a Kisiparosok Országos Szövetsége arad-i fiókjának idei évi közgyűlését

Június 14-én tartotta meg rendes évi közgyűlését a Kisiparosok Országos Szövetsége arad-i fiókja, azonban a közgyűlést nem fejezték be és az adminisztratív ügyek tárgyalását most vasárnapra tűzték ki, amikor azt meg is tartották Coroban Stefan elnökletével.

A közgyűlés tárgysorozatainak első pontjára a régi felügyelő bizottság jelentését akarták tárgyalni, azonban Adoc Axentie, az ellenzéki csoport vezetője hozzászólt a kérdéshez és indítványozta, hogy a felügyelőbizottság csak abban az esetben terjessze elő jelentését, ha nem Coroban elnököl és helyette a kérdés tárgyalásának idejére más elnököt választanak. Elnök a kérést elutasította, majd hozzáfogtak a felügyelőbizottság jelentésének ismertetéséhez.

A régi felügyelőbizottság jelentését Budian Gheorghe olvasta fel. A jelentés támadást intéz az egyesületi vezetőség ellen. Kitűnik a jelentésből, hogy többször kérték a pénztárost a könyvek bemutatására azzal, hogy nem tudnak ellenőrzést gyakorolni, ha nem kapják meg a könyveket. A pénztáros azt a kijelentést tette, hogy a könyvek az elnöknek vannak és így nem áll módjában azokat bemutatni. A könyveket röviddel a közgyűlés előtt mutatták meg csak a felügyelőbizottságnak s így már lehetetlen volt az ellenőrzést végrehajtani. A vizsgálat során különféle hiányokat állapítottak meg. Bélyeg és tagsági könyvecske hiányokról is említést tesz a jelentés, ezenkívül szó van arról is, hogy egy iparosnak 1000 lelt kifizettek. Élénk vita kísért a felügyelőbizottsági jelentést, a többség azonban megzavarta a költségvetést és ezzel a tárgysorozat kimerült.

ÖNERZETES DEMOKRACIA.

Két fiatal hölgy, akik rég nem látták egymást, találkoznak az utcán és nagy örömmel érdeklődnek egymás hogyléte felől. Az egyik megkérdi:

— Mi van veled, mit csinálsz?
— En, kérlek, — mondja a másik — egy bankvezér titkárnője vagyok.

— Ugy? És hogy élsz?
— Hát, kérlek, reggel korán kelek, mert a főnökömmel már hét órakor találkozom a Hullámfürdőben. Ott uszálunk egy kicsit, aztán elmegyünk együtt reggelizni. Reggeli után egy nagy sédít teszünk, aztán feljön hozzám tízóraizni. Tízórai után autón bemegyünk a bankba megnézni, mi újság, ott diktál egy pár levelet nekem, aztán együtt elmegyünk ebédelni. Ebéd után hozzám jön feketére, egy kis ebéd utáni alvás és alvás után benézünk megint a bankba, ahol megint egy pár levelet diktál nekem. Hát te mit csinálsz?

— Hát, tudod, — mondja a másik — én is metressz vagyok, de diktálni nem hagyok magamnak.

KINDERMUND.

„Papa! Papa!”
„Störe mich nicht. Wie oft soll ich dir sagen, dass du nur sprechen sollst, wenn du gefragt wirst.”
„Papa, dann frag' mich doch, ob unser kleiner Karli ins Wasser gefallen ist!”

Cséplési könyvet kell vezetniök a cséplőgéptulajdonosnak

Lapunk múlt számában részletesen ismertettük a buza értékesítéséről szóló rendeletnek a sütőiparosokat érintő fejezetét. Ennek a rendeletnek egyik fontos része a mezőgazdasági statisztika összeállítására vonatkozik. E rendelkezés többek között arra kötelezi a mezőgazdákat, hogy a vetések befejezésétől számított tíz nap alatt tegyenek jelentést a bevetett területek nagyságáról. Viszont a cséplőgéptulajdonosok a cséplés időszakában minden hét végén kötelesek az illetékes községi jegyzőnél jelentést tenni arról, hogy milyen mennyiségű buzát csépeltek és ebből a célból kötelesek olyan cséplési könyveket is vezetni, amilyeneket a rendelet előír. Miután a rendelkezés elmulasztása súlyos büntetéssel jár, felhívjuk az érdekeltek figyelmét azok pontos betartására.

Hogyan pótoljuk a megszűnt ipartestületeket?

Egyedül és kizárólag a szindikátusi szervezkedést tartja célravezetőnek Szabó Béni képviselő

„A kisiparosság szakmai érdekeinek védelme csak a szindikátusokon keresztül érhető el...” — Nem tartja helyesnek Szabó Béni, hogy politikai alakulatok siessenek az ipartestületét elvesztett iparosság segítségére.

Az új területek iparosságának érdekei nem azonosak az ókirályságbeli iparosság érdekeivel

A Brassói Lapokból vettük át az alábbi érdekes cikket, amely Szabó Béni az iparosmozgalom új útja ügyében lapunk hasábjairól már ismeretes álláspontját újabb érvekkel támasztja alá.

Roman Valer munkaügyi alminiszter fascista szellemben megzerkesztett kisipari törvénytervezete után, amely az egész ország iparostársadalmának hangos ellenzésével találkozott, megjelent Nistor munkaügyi miniszter törvénytervezete is, amely legfőbb céljával az ókirálysági és ardeal-i törvények egységesítését tűzte ki. A munkaügyi miniszter törvénytervezetét, amelyet részletesen ismertettünk annak idején, megszavazták a nemrégben, annak ellenére, hogy végrehajtási utasítása mai napig sem készült el, érvénybe léptették. A törvény életbe léptetésének első kézzelfogható eredménye az ipartestületek feloszlata volt. Ennek következtében Transilvania és a Banat kisiparosai elvesztették azt a szervezetüket, amelyhez évtizedes érdekvédelmük fűződött. A beállott új helyzet következtében Transilvania és Banat iparosai azonnal munkához láttak, hogy a feloszlalt ipartestületek helyébe meg-

felelő szakvédelmi szervet tudjanak létesíteni.

A kisiparosság szervezkedése, mint több alkalommal láttuk, különböző utakon halad. Egyes városokban a kisiparosok a szindikátusba tömörülési lehetőségét választották. Más helyen a kisiparosok a Bucureşti-ben székelő Országos Kisiparos Szövetségbe való tömörülés mellett foglaltak állást. Ardeal fővárosában azonban olyirányú mozgalom indult, amely a kisiparcsok érdekvédelmére a Magyar Pártban lát fedezéket.

A hetek óta tartó szervezkedési mozgalmakkal és az ipartestületi vagyonoknak a munkakamarák kisipari osztályába történt átcsoportosításával kapcsolatban felkerestük Szabó Béni magyarpárti országgyűlési képviselőt, az ardeal-i és banat-i iparosság kérdéseinek legfőbb ismerőjét, aki ismertette előttünk a jelenlegi általános helyzetet.

— Az ipartestületi vagyon átvétele még nem történt meg az egész országban. Általában a munkakamarák csak ott vették át az ipartestületi vagyont, ahol volt mit átvenni, például Oradea-n, ahol az iparosok testületének 8—10 millió leies vagyona volt.

Egyedüli célravezető út szindikátusok alakítása

— Az ipartestületek vagyonának a munkakamarák kisipari osztályához történt átcsoportosítása körül mi a legnagyobb sérelem az iparosság körében?

— A vidéki kis ipartestületeknek tagjai erejüket meghaladó vagyon összegyűjtése mellett érdekeik védelmét megtalálták az ipartestületben. Ezt a vagyont most átcsoportosították a munkakamarához, ahol attól lehet tartani, hogy a feloszlalt vidéki kis ipartestületek tagjai nem részesülnek bekebelezett vagyonuk arányában a munkakamarai körületbe tartozó összipartestületek javaiból.

— Mi a legcélszerűbb útja a szervezkedési munkának?

— Kétségtelen, hogy a szindikátusba tömörülés. Lehetőségünk van arra, hogy 10, egy szakmába tartozó kisiparos szindikátust létesítsen. Ezek a szindikátusok amellett, hogy önálló jogi személyiséggel jellelleggel bírnak, a szakmai kérdésekben felbecsülhetetlen értékkel rendelkeznek. Az ármeghatározás és a szakmai érdek minden tekintetben megvédhető ennek keretében. Az egyes szakmai cikkek árainak meghatározása pedig magával hozza a megélhetési lehetőségét is, mert bizony ma még számos iparosnál az a helyzet, hogy egyáltalán nem számol azokkal, hogy milyen értékű egy bizonyos munka, milyen árat számíthat fel érte. Mindezt pedig szakmai szindikátuson keresztül lehet csak elérni, mert azoknál a szerveknél, ahol a szakmai ismeretek hiányoznak, ezek a kérdések nem oldhatók meg.

Sem politikai pártok, sem más fajta alakulatok ebben a tekintetben nem lehetnek az iparosság segítségére.

— A szindikátusok megyénkénti tömörülésével viszont kiépíthető az egységes Unió, amely karöltve a Kisiparosok Országos Szövetségével és a bucovinai szindikátusok szövetségével, idővel magával hozza ugy az ókirálysági, mint a transilvania-i és banat-i kisiparosok országos érdekvédelmének frontját, amely olyan erős képviselne, amivel talán az összes bajok orvosolhatók lennének.

— Azzal, hogy egyes városok külön csoportosulnak és lecsatlakoznak a Kisiparosok Országos Szövetségéhez, nincsenek megoldva az iparosok egyetemes kérdései.

Az sem megoldás, hogy a Magyar Párt nyújtson lehetőséget ezeknek az érdekeknek védelmére. Mindennek felette áll a szakmai szindikátusok kiépítésének fontossága. Ami mellett az iparosság

mindenkor megtákolhatja a lehetőséget a nemzeti-ségi tömörülésre.

— Mennyiben nem előnyös a Kisiparosok Országos Szövetségéhez való csatlakozás a helyi al csoporton keresztül?

— Az ardeal-i és banat-i kisiparosok, másfelől az ókirálysági iparosok érdekei még annyira nem azonosak, hogy ez a teljes együttműködés időszerrű legyen. Mint előbb mondtam, a szakmai szindikátusokba tömörülésünk mellett is határozott szándékunk a lehetőségek szerint együtt dolgozni a Kisiparosok Országos Szövetségével.

— Az eddigi szervezkedési mozgalmak milyen eredményt mutatnak?

— Az ipartestületek feloszlását elrendelő törvény életbe léptetése óta eltelt hetekben Ardeal és Banat egyes városaiiban a kisiparosok inkább tapogatóztak, hogy milyen szervezkedési formát választanak, de már látható, hogy a legtöbb helyen a szakmai szindikátus mellett döntöttek. Rövidesen el készíteni a első szindikátusi alapszabály és remélhető, hogy ezeknek a szerveknek összekapcsolása után a szindikátusi unió kiépítésének munkálatai nem fognak késni.

Szabó Béni képviselő nyilatkozata végén annak a reményének adott kifejezést, hogy Ardeal és Banat kisiparosainak egész társadalmát előbb-utóbb belátja, hogy a szakmai érdek az első, már pedig ennek védelmére csak a szakmai szindikátuson keresztül érhető el.

László Zoltán.

MEGNYUGTATÓ.

— Aztán mondja csak, kérem, jó ez a hajnövesztő?

— Meghiszem azt! Egy teljesen kopasz urnak is eladtunk belőle és amikor elküldtük neki a számlát, már a saját haját fépte ki.

VERSUCH.

„Aber, Karli, bist du verrückt? Den Hühnern Kakao in die Schüssel zu schütten.”

„Mutti, vielleicht legen sie dann Schokoladeeler”

NYELVTANÓRA.

A tanító: Tedd parancsoló módba a következő mondatot: — „A ló elhúzza a kocsit.”

A gyerekek: — „Gyi!”

Ötletes készülék, amely megmenti az autót a tüzvészől.

Budapestről jelentik: Elég gyakran fordul elő, hogy az országuton haladó autók kigyulladnak és ilyenkor menthetetlen gyorsasággal lángborolnak és elpusztulnak. Ezért aktuális és az eddigi jelek szerint teljesen bevált találmányt mutatott be a közelmúltban szakemberek, hatóságok és újságírók jelenlétében Klug Nándor, szepességi származású gépészmérnök Lőcsén, aki találmányát már szabadalmaztatásra is beterjesztette.

Rendőrkordonnal elzárt körben gépkocsi állott nyitott motorházzal. A kocsit egy fiatalember még benzinnel lelocsolta, úgy, hogy a folyadék bőven érte a tankot a gépházat, a kábeleket a gyújtókészüléket, ezután égő gyufát dobott az autóra és elfutott. A következő pillanatban fölcaptak a lángok a szemlélők ijedten hátráltak, de ekkor éles süvítés hallatszott, utána halk pukkanás és a tűz hirtelen elaludt. Mintha csak valami óriás fujta volna el egyetlen fuvással. Ez az önműködő tűzoltókészülék, eltérően az eddigiektől, robbanógázzal oltja a tüzet, tehát sokkal gyorsabban dolgozik, mint a süritett gázzal működők.

Klug Nándor, az ötletes készülék feltalálója, a következőket mondotta találmányáról: A statisztika szerint a gépkocsitűzek kilencven százaléka az elgázosítónál (a karburátornál) keletkezik és okai rendszerint a rosszul beállított gyújtás, rongált s elhasznált kábelek vagy porlasztók. A soffőr a tüzet többnyire csak akkor veszi észre, amikor a kocsit már lángokban áll és menthetetlen. Az oltókészülékben levő folyadék vegyi összetétele olyan, hogy felrobbanás után a levegőnél hatszor nehezebb gázzá változik, mely tehát beborítja a kocsit. Ezért a készüléket a motorház fölött kell elhelyezni és pedig merőlegesen a menetirányra. A soffőr mindössze a halk pukkamásból vesz tudomást arról, hogy autója menetközben kigyulladt és hogy a készülék a tüzet már el is fojtotta.

★

EGY HAJÓTORÓTT BORZALMAS SORSA.

Hamilton tengeri utazást tett a feleségével. A hajó egy sziklás, zátonyokkal teli vidéken léket kapott és elsüllyedt, Hamiltonék pedig nagynehezen egy kopár, lakatlan szigetre vetődtek.

Majdnem öt napig tengődtek a szigeten éltenszomjan, lerongyolódva, mikor egyszer csak Hamilton azt mondta a feleségének:

— Itt nincs más mentés, úgy járunk el, amint az ifjúsági hajósregényekben olvasható: sorsot húzunk és egyikünk megeszi a másikat.

Híába volt az asszony örföngő tiltakozása, hisztérikus zokogása és siránkozása. Hamilton nem tárgyalt. Egy kavicsdarabbal sorsot húztak, aztán Hamilton komoran mondta:

— Téged szemelt ki a sors, készülj az utolsó utadra.

Az asszony félig eszméletlenül térdre roskadt, férje egy husángot kerített és meglöbálta a feje fölé.

Ekkor szívréngés hallatszott és látták, hogy egy hajó teljes gözzel közeledik a sziget felé.

— Hajó! — sikoltotta eszelősen Hamiltonné, — megmenekültem!

Hamilton eldobta a husángot és szomorúan morgogta maga elé:

— Sok hajó járt már erre felé szerencsétlenül, de ilyen szerencsétlenül, mint ez, egy se járt erre!

★

EZ AZTAN PILÓTA

Egy aviatikus meséli:

— Multkor felszálltam a gépemmel. Egyre magasabbra emelkedtem. Körülnéztem, hát látom, hogy a tejuton vagyok. Egyszerre csak észreveszem, hogy a légszavar megakadt.

— Na és?

— A gépem csavarja olyan sebesen forgott, hogy a tejtet mind vajjá köpülte.

★

SULYOS BETEG.

— Étvágytalan vagyok. Azt mondják, evés közben jön meg az étvágy. En megpróbáltam. Megettem két lágytojást. Nem jött meg az étvágyam. Megettem három szelet sonkát. Híába. Ettem egy darab libamájat vajaskenyérral. Még mindig semmi étvágy! Egy szelet hagymás rostélyost burgonyával. Semmi! Töltött káposztát. Étvágyamnak semmi nyoma sem volt. Egy fél mákos meg egy fél diósbeiglit. És még mindig nem éreztem étvágyat. Milyen súlyos beteg lehetek!

42 milliárd 620 millió leit tesz ki a hazai ipar múlt évi termelésének összértéke

Bucuresti jelentés szerint ipari termelésünk értéke az elmúlt évben, a kereskedelmi és ipari ügyi minisztérium nemrég megjelent statisztikai adatai szerint, 42 milliárd 620 millió leit tett ki az 1934. évi 41 milliárd 935 millió leiel szemben.

Az egyes iparágakban a termelés értéke (millió leiekben a következőképpen alakult az utóbbi két év alatt:

Ipar	1934	1935
Élelmiszeripar	10.621	10.120
Textilipar	8.472	7.800
Vegyipar	8.477	9.200
Vasipar	6.481	8.200
Papír és nyomdaipar	2.283	2.150
Bőripar	1.963	1.950
Faipar	1.902	1.250
Építőipar	1.102	1.300
Üvegipar	482	480
Villamossági ipar	112	112
Kerámiai ipar	60	58
Összesen:	41.935	42.620

A fentiek szerint tehát érezhetően csökkent a termelés értéke az élelmiszer-, textil-, papír-, nyomda- és faiparban, a bőriparban. Az elektrotechnikai iparban, üvegiparban és kerámiai iparban a termelés értéke ugyanazon a szinten mozgott 1935-ben, mint az előző évben vagy minimális eltérést mutat.

A legnagyobb arányú a termelés értékének csökkentése a fa- és a textiliparban,

legnagyobb arányú az emelkedés a vasiparban, vegyiparban és az építkezési anyagiparban. A vegyipar termelés értéke tartalmazza a petróleumtermelés értékét is.

A fenti adatok szerint tehát az ipari termelés értéke mindössze 695 millió lejvel vagyis csak másfél százalékkal emelkedett az 1935. évben az 1934. évvel szemben, ami azt igazolja, hogy az 1935. év nem volt konjunktúraesztendő az ipar számára, amint azt egyes gazdasági körök állították, sőt egyes iparágakban a termelés jelentős mértékben visszaesett. A termelés értékének konjunktúráis emelkedéséről, az építkezések fokozódása következtében, csak a vasiparban és az építőanyagiparban lehet bizonyos mértékben szólni.

Ismét kartelbe léptek a szabóvattagyarak

A közelmúltban uralkodott kiméletlen árversenyt a három hazai vattagyár megállapodása és egy bucuresti-i részvénytársaság alapítása szüntette meg.

Ujabb áremelkedés várható a szabókellékiparban

Az ipari kartellek száma a napokban újra eggyel több lett az országban. A három belföldi vattagyár, a braşovi Ganzert rt., amely hivatalos cégekönpontját Bucuresti-be helyezte át, az arad-i Industria Vatelinei és a lugoj-i Lana egyezsége léptek és Bucuresti-ben közös eladási irodát állítottak fel, amely külön részvénytársaság formájában működik. Érdekesnek tartjuk megemlíteni hogy ugyanez a három gyár 1934 decemberében már kartellben volt egyszer és közös eladási irodát is létesített Bucuresti-ben, de az arad-i gyárral támadt nézeteltérések miatt a kartell 1935

márciusában felbomlott és helyébe a legélesebb árverseny lépett. Mig azonban annakidején a kartell vezetővállalata éppen az Industria Vatelina volt, amely ugyancsak Bucuresti-ben jegyeztette be a cégekönpontját, ezuttal a braşov-i Ganzert-gyár jutott vezető szerephez az eladási és áregyezmény végrehajtásában és ellenőrzésében.

Szakkörökben biztosra veszik, hogy az új megállapodás következtében a szabókellékek árában emelkedés fog rövidesen bekövetkezni.

FENYEGETÉS.

Döcög ur egyik nap az erdőben sétált, mikor hirtelen elébe toppant egy marcona alak és ráordított:

— Ide a pénzt!

Döcög ur remegve kezdte a pénzt összeszedni. A rabló újra rákiabált:

— Gyorsan, te mamlasz, mert kupánváglak!

— Hallja, — mondta erre indignálódva Döcög, — ha ilyen hangon beszélsz velem, lesheti, hogy még egyszer erre jöjjelek...

★

Szövetkezeti napot rendez a cluj-i Kolping Hitelszövetkezet

A cluj-i Kolping Hitelszövetkezet, vasárnap f. hó 19-én, d. e. 11 órakor a Katolikus Kör. Str. Cogălniceanu 7. szám alatti helyiségében Szövetkezeti napot rendez, melyre a meghívókat a mai napon küldötte szét a vezetőség. Az ünnepély műsora: 1. Előki megnyitó, — tartja: Leitersdorfer Sándor előki; 2. Ünnepi beszédet tartja: Dr. Bozga Alajos kanonok; 3. A központi részéről beszél Petrovay Tibor cégjegyző; 4. A társaság elnökeinek beszédei. Az ünnepélyt társasbéd fejezi be, melyre jelentkezni lehet a Kolping titkári hivatalában, csütörtökön este 8 óráig.

★

ARATRAGÉDIA.

Pöcög, aki nagy nőhódító volt, egyik nap mély gyászban jelent meg a harisnyakötő-ügynekők székében.

— Mi történt? — kérdezték tőle résztvevő arcal a kartársak.

— Szegény menyasszonyom, — felelte könnyes szemekkel Pöcög, — meghalt.

— Fogadd részvétünket. És miben halt meg szegényke?

— Gyermekágyi lázban.

Julius 25-től kötelező a lisztnyilvántartási könyvek vezetése a malmok, kereskedők és sütőlék részére.

A buzaértékesítési rendelet értelmében mindazok a malmok, amelyek búzából, vagy rozsból lisztet állítanak elő, valamint a liszteladással foglalkozó összes cégek, továbbá sütődék a szokásos kereskedelmi könyveken kívül külön pénzügyigazgatóságilag láttamozott és lepecsételt nyilvántartást kötelesek vezetni, a buzaértékesítési hivatal által előírt model szerint. Ezzel kapcsolatban a földművelésügyi minisztérium most körrendeletet adott ki, amelyben arról értesíti a megyei buzaértékesítési hivatalokat, hogy ezeket a külön könyveket július 25-től kezdve kötelesek vezetni a fentemlített válsélatok, iger: súlyos büntetések terhe alatt. Minden malomtulajdonos, lisztkereskedő és sütőiparos a magyeházánál nézheti meg, hogy neki milyen nyilvántartást kell vezetnie.

★

KÖLNIVIZ-CSEMPÉSZ MINT ALLATBARAT.

Gyufa Lajos, az előkelő és hírneves csempész egy napon szákkal a hátán akart a haláron átmenni és a vámról megszólította:

— Mi van abban a szákbán?

— Nyuleledel, — felelte habozás nélkül Gyufa ur.

— Na, — gyanakodott a vámról — nyissuk csak ki azt a szákot.

Lajosunk nagy hűmmögés közt kinyitotta a szákot és abban csupa vámról alá eső áru: ászpirin és kölnivíz volt.

— Ahá, — mondta a vámról gunyosan — ez magának nyuleledel?

— Az bizony, — felelte Gyufa ur.

— Hát, édes barátom, ezt ugyan meg nem eszi a nyul.

— Nem eszi meg? — mondta erre dühösen Lajos, — akkor döglőjön meg!

cluj-i református iparos ifjúsági egyesület
évi tevékenysége.

Julius hó 9-én tartotta közgyűlését Cluj-on a református egyház vezetése alatt álló Iparos Ifjúsági Egyesület, amely több mint tíz éve működik már, de 1936. január 1-től egészen új keretek között működik.

A közgyűlésen Sipos Géza lelkész-vezető felolvasta a 21 rendes és 35 érdeklődő tag névsorát, továbbá az Iparos Leánykör 18 tagját is. Majd a számlák következtek.

Gergely Juliska leányvezető a távollevő IKE-elk nevében is beszámolt az elévzett munkáról: két templomi ünnepélyt, két más műsoros estét, egy szalovversenyt rendezett; az IKE. Március 28-án fogadalmat tett 16 rendes és 16 érdeklődő tag. Ujabbban alakult a leányok kézimunkaórákat tartó és a kész munkákból bazárt készülnék rendezni.

Szilágyi Miklós titkár a félév alatt hozott határozatokról számolt be, továbbá a hiányzásokról és a megrendezett kirándulásokról. Czakei könyvtáros és Matházi szertáros a reájuk bízott könyvekről és járókáról számoltak be.

A lelkész-vezető zárószavaiban rámutatott a rendezendő vagy ezután elkezdendő munkákra. A beszámolóval kapcsolatosan a közgyűlés elhatározta, hogy a hiányzásokra és fegyelmezésre több gondot fordít; könyvgyűjtést rendez a könyvtár kiegészítésére; kapcsolatot keres a környékbeli IKE-csoportokkal; rendez a ping-pongozás ügyét. Dalárda helyett nyáron egyházi éneket és népdaltanítást állít be. A közgyűlés másodszorra zárult.

★

Meleg ünnepségekben részesítették
a cluj-i iparosok a hetven éves Jakner Józsefet.

Meleg, bensőséges ünnepségekben részesítették Cluj város iparosai Jakner József köztisztviselőt álló címpésmestert, kinek tisztelőre hétfőn este társasvacsorát rendeztek az Aggmenházban születésének 70. évfordulója alkalmából. Szaktársai, barátai nagy számban jöttek össze, kik közül elsőnek Zabolai Pál üdvözölte az ünnepeket és még két kitüntetett iparost, Potora Tamást és Bagnari Endrét. Rácz Mihály az Iparos Egyület, Biris Lukács a Cipészársulat nevében köszöntötték Jakner Józsefet. Ezenkívül beszédet tartottak még Potora, Bugnariu, dr. Veress Endre és mások. Az ünnepelt meghatóan köszöntötte az iránta tanúsított megbecsülést és ünnepelt. Vacsora alatt az Iparos-Egyület dalkara adott elő több énekszámot. Zsuzsanna Rezső karnagy vezényletével. A társaság késő esti órákig maradt együtt, ünnepelve Jakner Józsefet, ki igazán méltó erre a kitüntetésre, mert egész életében példaképpel dolgozott nem csak ipara, hanem a magyar társadalom javára is.

★

„Azt akarjuk, hogy az uralkodó nép
minden befolyástól menten legyen ur
gazdasági, politikai és kulturális téren”...

Goga lapja, a hírhedt jobbodali Tara Noastra írja:

Azt akarjuk, hogy Románia a románoké legyen. Az uralkodó nép minden befolyástól menten legyen ur gazdasági, politikai és kulturális téren az országban. A nacionalista elvet kell alkalmazni az állami életben; a magánvállalatoknál etnikai szempontból aránylagosság alkalmazandó. A hadsereg, igazságszolgáltatás, közigazgatás, közoktatás az uralkodó nemzet kezében legyen. A felsőiskolákban is aránylagosság alkalmazandó. A következő különbségeket tesszük kisebbségi szempontból: Azok a kisebbségek, melyek a mai Románia megalkotása alkalmával behelyezkedtek a nemzeti állam gondolatába s első percben magukévá tették az uralkodó nemzeti érdeket, melyeknek az országhoz tartozása Románia földrajzi helyzete folytán biztosítva van, arányszámuk szerint állami alkalmazást kaphatnak. Azok a kisebbségek, melyek Romániával szomszédos népekkel rokonok s ki vannak téve ezen országok állandó agitációjának, miután kormányaik revíziós gondolatokat terjesztenek, nem alkalmazhatók csak arányszámuk szerint bizonyos állami hivatalokban, szabad pályákon, kereskedelembe és iparban. A zsidóság, fiatal állampolgárságával azoknak az államoknak hatása alatt áll, melytől elszakadt. Megbizhatatlan ellensége a román állam konszolidációjának. Meg kell védeni vele szemben a román munkát. Azokat a kisebbségeket, akik visszaéléssel szereztek állampolgárságot, kik a békeszerződések értelmében nem tekintendők állampolgároknak, kik az állam szempontjából nem tudják megjelölésüket igazolni, ki kell tűzni az országból. Meg kell vizsgálni mindazok állampolgársági jogát, kik a békeszerződés aláírása után jöttek az országra.

Négy irányban szervezkedik a kincses város iparossága

Hol politikai, hol szindikátusi, hol felekezeti alapon...

Megszűnt az ipartestület, nem találják helyüket a cluj-i iparosok...

Amióta az ipartestületek működését felfüggesztették, az iparos társadalom panaszai van tele. Az új ipartörvény az ipartestületek teendőinek elvégzésére ugyan a munkakamarákat rendelte ki, de a munkakamarák sem végezhetik ezeket a feladatokat, amelyeket eddig az elsőfokú iparhatóságok és ipartestületek végeztek, mert a törvény végrehajtás utasítása még nem készült el és addig ügyes-bajos dolgaikkal az iparosok a munkakamaráknál hiába kopogtatnak.

Rendkívül nehézségekbe ütközik például iparosainknak nemcsak tancsaiak beszerződése, hanem azok felszabadítása és az új iparendelvények kiváltása is. Rendkívül sok hátrány származik ebből a késedelemből, de a bajokért a munkakamarát sem lehet okolni. Nincsenek nyomtatványok, nincsenek megfelelő iktatókönyvek és nincsenek olyan tisztviselők sem, akik ezekben a munkákban jártasak lennének. Az ipartestület már megszűnt, az irattár azonban még ott van és az irattárban levő iratokhoz még a legnagyobb nehézségek árán sem lehet hozzájutni. Az iparosok pedig hiába panaszkodnak, mert nincs egyetlen fórum sem, amely meghallgatná őket.

Ilyen körülmények között érthető az iparos társadalom általános megmozdulása ugy Cluj-on, mint ország egészében. Mindenütt belátták az iparosok, hogy a jelenlegi helyzet tarthatatlan és hogy valamit tenni kell.

A szervezkedés szükségességét már belátták, a szervezkedés módja azonban nem egységes, hol politikai, hol felekezeti, hol szindikátusi alapon szervezkednek. Cluj-on is négy irányban indult meg a szervezkedés. A Román Iparosok és Kereskedők Szövetsége szindikátusi alapon próbálja megszervezni a cluj-i iparos társadalmat és minthogy ez a szervezkedés szakmai alapon történik, igyekszik bevonni a magyar iparosokat is. A magyar párt helyi tagozatából kiinduló ipari szervezkedés is erőteljes és eredményekkel biztató. Az ipari szakosztály megalakítása után az egyes ipari csoportok

megszervezése van folyamatban. Legközelebb a borbélyipari szakosztály fog megalakulni, mert ez az ipari csoport a legszervezettebb. A Romániai Kisebbségi Iparosok Országos Szövetségének helyi fiókja is erősen dolgozik, hogy a már évek óta fennálló fiókot, amely eddig az ipartestület működése miatt nagyobb tevékenységet nem fejtett ki, megerősítse. Ennek a csoportnak szintén több tagja van, köztük magyarok is és hetenként tartanak üléseket.

Legfigyelemreméltóbb a zsidó iparosok szervezkedése. A zsidó iparosok tisztában vannak azzal, hogy az új ipartörvényt úgy is lehet alkalmazni majd, hogy az megakadályozza a zsidóknak ipari, vagy kereskedelmi pályákon való elhelyezkedését. És már előre készülnek öntudatosan és szervezettésségük évszázados iskolájával erre az akadályversenyre. Míg a magyar iparosok csak a szervezkedés elején állanak, ők már gyakorlati utra léptek. Tanfolyamok létesítését határozták el nemcsak azoknak a zsidó iparos tanoncoknak részére, akik ma a tanonciskola padjai között ülnek, hanem azok részére is, akik ezután lépnek ipari vagy kereskedelmi pályára, sőt azoknak az iparos és kereskedő segédeknek részére is, akik mesterei vizsgára készülnek.

Különböző a zsidóság körében ugynevezett „átértékelési” folyamat indult meg. A zsidóság vezetői belátták, hogy a zsidóknak szellemi és tisztviselői pályákon való elhelyezkedése már majdnem lehetetlen s ezért mozgalom indult meg, hogy az új zsidó nemzedék gyakorlati pályákon helyezkedjék el. Ebből a mozgalomból mi, magyarok, sokat tanulhatunk. A mi fiatalok közül érettségi bizonyítvánnyal már nem igen akar senki ipari pályákon elhelyezkedni. Azt hiszik, hogy az lealázó. Pedig más elhelyezkedési lehetőség a magyar ifjak részére is, már nagyon nehéz.

Négy irányban indult meg Cluj-on, a „kincses város”-ban az iparosok szervezkedése. Most látjuk csak, hogy mit jelentett az ipartestület. Az ipartestület falain belül fajra és felekezetre való tekintet nélkül otthonra lelték az iparosok. Most, hogy ez az intézmény megszűnt, sehol sem találják helyüket.

Minden iparágra csökkenteni akarják a munkaidő tartamát

Az Interparlamentáris Unió érdekes elvi határozata.

Amikor az Interparlamentáris Unió ülésén a munkaidő csökkentésére vonatkozó tárgyalásokra került a sor, a francia, román és a német delegátus felszólalása után a holland delegátus hosszabb beszédben fejtegette, hogy a munkaidő csökkentését nemcsak az ipari, hanem a mezőgazdasági munkálatokban is alkalmazni kell. A konferencia ezután szavazás alá bocsátotta a munkaidő csökkentésének kérdését és 118 szavazattal 32-vel szemben megszavazták azt a javaslatot, amely szerint oda kell hatni, hogy minden iparágra külön állapítsák meg a munkaidő csökkentését. Az interparlamentáris Unió delegátusai a napokban ünnepi vacsorára gyűltek össze, amelyen Lázár Andor igazságügy-miniszter üdvözölte a konferencia tagjait.

PESSZIMISTA ÖREGUR.

Valamelyik nap a gyáruvári iparosok gyűlést tartottak és azon szóba került, hogy jó lenne egy iparos kulturházat építeni.

Hosszas vita után szavazásra került a dolog és a szavazatok száma egyenlő volt. Koros ur szavazata, mint korelnöké, döntötte el a vitát. Ő nemmel szavazott és így a kulturház megépítése elmaradt.

Utás után Koros bácsit megfogta egyik barátja és azt kérdezte a 82 éves öregúról:

— Tulajdonképpen mi kifogása van Koros bátyámnak a kulturház megépítése ellen?

— Ugyan, — legyintett erre Koros apó, — erre a vár, évre már nem érdemes...

Kapacitásuknak csak ötven százalékát használták ki a múlt évben a hazai cementgyárak.

A hazai cementfogyasztás az 1935. évben 36.114 és fél vagon volt az 1934. évi 31.436,4 vagonnal szemben. Ennek ellenére, hogy a cementfogyasztás jelentős emelkedést mutat, a hazai cementgyárak termelési kapacitásuknak, a múlt évben mindössze ötven százalékát tudták kihasználni.

★

KENYÉS ALLASPONT.

A déli szünetben a munkások egy csoportja beszélget a gyár udvarán az emberiség haladásáról. A vitába valamennyien beleszólnak, csak egyikük hallgat mélyen.

A barátja csodálkozva fordul feléje:
— Hát te meg miért nem beszélsz? Nincs véleményed?

— Van, de nem mondom meg, — feleli sordul a másik.

— Miért nem?

— Mert nemrégiben vitatkoztam erről a Placsekkal.

— És mire jutottatok?

— Placsek a kórházba, én meg a rendőrségre.

★

Felemlik a nyersvas árát.

Mint értesülünk az Intreprinderile Miniere și Metalurgice din Ardeal (Állami Vasművek) a nyersvas árát 3.80 leire emelik fel leg-ként. Ezt az áremelést a vaskartel tagjai is bizonyára ki fogják használni, bár a nyersvas és az általuk forgalomba hozott cikkek ára között olyan nagy a különbség, hogy ezen a cimen a legkisebb áremelés sem indokolt.

Mit ír elő az ecetgyártásra a szőlővédelmi törvény végrehajtási utasítása

Mint ismeretes, a földművelésügyi miniszter által a múlt hó 20-án életbe léptetett új szőlővédelmi törvény megszüntette a szeszből készült ecet gyártását s június 27-e óta ecetet csak borból szabad előállítani. A törvény egészen új helyzetet teremt az ecetgyárak számára, de a szőlőtermelők szempontjából is sok érdekes intézkedést tartalmaz.

Az alábbiakban közöljük a végrehajtási rendeletnek az ecetgyártásra vonatkozó részeit:

43. cikk. Csak olyan ecet készíthető, tartható raktáron eladás céljából és hozható forgalomba, amely a bornak ecetes erjesztéséből származik.

Az ecetgyártáshoz használt bor illeték alá esik.

Az olyan ecetsav (ecetszesz), amely falepárolásból vagy bármilyen más uton készül, nem használható éttelecet gyártására és semmi-féle más élelmiszer készítéséhez.

Az ilyen ecetszesz bármilyen erősségben, a pénzügyminisztérium szeszmonopol vezérigazgatója által megállapított külön denaturáló szerrel denaturálva hozható forgalomba. A denaturáló szer annak a célnak megfelelően állapítják meg és színezik, amilyen célra az ilyen denaturált ecetszesz készül, úgy, hogy az különbözzék a borecetnek világossárga vagy vörös színétől.

44. cikk. Éttelecet csak a földművelésügyi minisztérium által engedélyezett gyárakban állítható elő. A földművelésügyi minisztérium kikéri a szeszmonopol és az egészségügyi minisztérium véleményét.

45. cikk. Új ecetgyár működését csak a földművelésügyi minisztérium végleges engedélyének elnyerése után kezdheti meg.

A meglévő gyárak kötelesek szintén működési engedélyt kérni a földművelésügyi minisztériumtól.

46. cikk. A működési engedély elnyerése céljából a gyárosok kötelesek kéréseiket a földművelésügyi minisztérium szőlészeti osztályához benyújtani.

Ugyanekkor a következő feltételeket kell a gyárosoknak igazolniuk.

a) Speciális gyári berendezésekkel rendelkeznek és tudományos módszerek szerint működnek, amelyek kizárják az idegen erjesztő anyagokat, tiszta és higiénikus terméket állítanak elő, továbbá megfelelnek a jelen végrehajtási utasítás feltételeinek.

b) A meglévő gyárak, valamint az ezután felállítandó gyárak a nyers vagy finomított ecetszeszgyáraktól és raktáraktól vagy a falepárlóktól, melyek nyers vagy finomított ecetsavat, vagy pedig ecetsavas sókat állítanak elő, légvonalban legalább 2000 méterre állítandók fel.

c) Az ezután felállítandó gyárak az ipari szeszgyáraktól és raktáraktól, borszeszgyáraktól és raktáraktól, a szeszfinomítóktól, a lepárlóktól, sörgyáraktól, pálinka- vagy bármilyen olyan anyaggyáraktól, amely bor vagy ecet hamisításához használható, légvonalban legalább 1000 méterre szerelendők fel.

d) A meglévő gyárak, amelyek speciális engedély alapján működnek, további működési engedélyt kaphatnak a c) pontban megjelölt távolság nélkül is azzal a feltétellel, hogy az ugyanezen pontban megjelölt raktárakkal vagy gyárakkal nem ugyanazon ingatlanban vagy udvarban vannak felszerelve.

e) Tereprajzot kell benyújtani 1/10.000-es mértékben a gyárról és az üzemi berendezésről.

47. cikk. A meglévő gyárak kötelesek a már kiadott engedélyek megsemmisítésének terhe alatt, a szőlőtermelés védelméről szóló törvény kihirdetésétől számított három hónapon belül (a három hónapos határidő június 27-én járt le), készülékeiket a fenti követelményeknek megfelelően átalakítani, hogy a termelt áru megfeleljen a jelen végrehajtási utasítás feltételeinek.

Ebben az időszakban ezek a gyárak a szeszmonopoltól szeszt nem kaphatnak és szeszből

ecetet tovább nem gyárthatnak.

A törvény kihirdetésekor a gyárakban lévő kész ecet üvegekben a törvény kihirdetésétől számított 3 hónapon belül forgalomba hozható, azonban a címkén meg kell jegyezni, hogy szeszből vagy ecetesszenciából készült.

Csak ennek a készletnek kifogyása után, a fenti határidőn belül, kaphatnak engedélyt borecet gyártására.

48. cikk. A bortermelők fogyasztás céljából eladhatják a saját terméseikből készült ecetet, ha a termék megfelel a jelen végrehajtási utasítás 51. cikkében felsorolt feltételeknek.

49. cikk. Az ecetgyárak nem tarthatnak raktáron és nem használhatnak ecetgyártáshoz gyümölcstörkölyből készült pálinkát vagy szeszt, seprőt, bortörkölyt vagy gabonaseprőt, melassét, vagy bármilyen más olyan terméket, amely ecetgyártáshoz vagy hamisításhoz használható.

Hasonlóképpen tilos szesznek, valamint bármilyen erősségű ecetsavnak, ecetsavas sónak,

amelyek faelpárlás vagy bármilyen más uton készülnek, az ecetgyár területén való tartása, raktározása vagy felhasználása.

50. cikk. A gyárak nyersanyagként csak bort használhatnak.

A bor, amelyet nyersanyagként használnak borecet gyártásánál, meg kell feleljen a szeszmonopoltörvény rendelkezéseinek és meghatározásainak.

Ecetgyártásra 8 foknál gyöngébb borok is használhatók.

A borecetgyárak az egész gyár területén nem tarthatnak olyan borokat, amelyek nem felelnek meg a fenti feltételeknek.

51. cikk. Az éttelecet erőssége legalább 3 fok és legfeljebb 9 fok lehet.

52. cikk. A bor kezelésére megengedett eszközök és kezelések, kivéve citromsav hozzáadását és az állati szénrel való színtelenítést, meg vannak engedve az ecetnél is.

53. cikk. A borecet vegyelemzési módját származásának és összetételének megállapítása céljából speciális intézkedések állapítják meg, amelyek a Hivatalos Lapban közzéteendők.

54. cikk. Ecet más edényben, kannában, stb. nem tartható és nem kezelhető csak fa-, üveg- vagy zománczott fém- vagy savellenálló edényekben.

55. cikk. Az ecet szintetikus esszenciákkal nem aromatizálható.

Új textilanyagot fedezett fel két magyar feltaláló

Az operfa hancsaiból készül az új anyag, amely olyan mint a selyem, a szakító ereje nagyobb mint a gyapjúé és teljesen mentesíti a gyapotot nem termő országokat a költséges gyapotbehozatal alól.

Nem lesz drágább a gyapjunál az új textilanyag

Budapesten két ismert magyar szakember Császár István felsőipariskolai tanár és Benkő József dr. textilgyári igazgató, igen nagy jelentőségű találmánnyal lepte meg a textilipart és a vegyészetet. Találmányuk nem pótlóanyag a textilgyártás valamelyik főanyagának, hanem pures új textilanyag, amely tulajdonságaiban és

minőségében a legközelebb a valódi selyemhez áll.

Az új textilanyagot

az operfa hancsaiból vegyi uton állítják elő a feltalálók, a szálak elemi sejtekből állanak, teljesen egyforma hosszúak, fényesek és erősségük megközelíti a selyem nyersanyagának erősségét.

A gondolatot az új találmányhoz a selyemhernyó adta meg

a feltalálóknek és igyekeztek azt az élettani működést, melyet a selyemhernyó végez el az eperfalevéllel, vegyi uton pótolni. A nyersanyag kitermeléséhez legalkalmasabb a selyemeperfa, (Morus Alba) amelyet homokos talajon bokros tenyésztéssel érnek el. A fa hancsaiból lugos eljárással kiveszik a káros, romlóanyagokat, úgyhogy a gyapjuhoz és a nyersselyemhez

megtevesztésig hasonló nyersanyagot kapnak.

A gyapjunál sokkal fényesebb, puhább, fizikai tulajdonságai megközelítik a selyem tulajdonságait, ára viszont a tisztaságy áraénak csak hányada és a műselyem árának határán mozog. A budapesti műegyetem laboratóriuma már hivatalosan megvizsgálta az anyagot és megállapította, hogy míg a selyem szakítóereje 40 kilogram, a gyapjúé 30 kilogram, a pamuté 25-26 kilogram, addig a Benkő-féle nyersanyag szakítóereje 36 kilogram.

Az új találmány gazdasági jelentősége a gyapotot nem termelő országok szempontjából egyenesen felmérhetetlen. Magyarországi gyapotbehozatalát például majdnem teljesen pótolni tudja az új nyersanyag, mert holdankint 4 métermázsra rost termelhető, úgyhogy

50.000 kat. holdnak eperfa-hancstermése elég ahhoz, hogy ne kelljen gyapotot importálni

és ezáltal mentesüljön az ország külkereskedelmi mérlege 50 millió pengő importtól. Az eperfának 100 nyersanyag céljából való termelése a mezőgazdaság részére is minden várokozást felülmulasztó

ratív, s a feldolgozó ipar is sok embernek adna munkát. A kérdés kémiai megoldása már teljesen sikerült, úgyhogy már csak technikai problémákkal kell megbirkózniuk, mert

a ma használatban lévő fonógépek az új anyag fonására nem alkalmasak,

mert a szálakat összetörik. Remélik, hogy még ez év vége előtt sikerül oly fonógépet konstruálniuk, mely az új anyagnak gyakorlati használatban való vételét lehetővé teszi. A szabadalmat az összes szabadalmi egyezményes államokban bejegyezték és ha a technikai megoldása az új anyag fonásának sikerül, úgy jogos remény van arra, hogy az egész világon forradalmi újítást fog jelenteni a textiliparban az új nyersanyag és háttérbe fogja szorítani a gyapotot, mert szebb, jobb, tartósabb és ennek dacára már a mai kezdetleges termelésben sem drágább annál.

ATTÓL FÜGG . . .

A vevő tűnődve nézegeti az elébe rakott harisnyákat.

— Nagyságos uram, — szavalja a főnök — ez a harisnya garantáltan prima minőség! Olyan tartós, hogy nem lehet elszakítani.

És, hogy állítását bizonyítsa, odaszól az egyik segédnek:

— Jöjjön csak, Keszegé ur! Huzza szét teljes erejével ezt a harisnyát, próbálja meg, el tudja-e tépni?

A segéd habozva áll és a következő kérdést sugja a főnök felébe:

— Venni akarunk, vagy eladni?

★
KI A BOLOND.

A korzó egyik árnyas padján ült egy férfi, kezében szabályszerűen felszerelt horgászó-bottal. A horgász, amelyre szép kövér giliszta volt fűzve, épp a földre ért.

A sétálók körülállták a furcsa horgászt és halk, izgatott megjegyzéseket tettek rá. Nyilvánvaló volt, hogy az illető örült.

Az egyik szemlélő, aki hallott valamit arról, hogy bolondokkal nem szabad ellenkezni, barátságosan megszólította.

— Mondja, kedves barátom, sok halat fogott?

A horgász csodálkozva nézett rá:

— Megbolondult? Halat a korzón?

Középérték lesz irányadó a földeladási illetéklizetésnél

A pénzügyi szervek az utóbbi időben mind sürgősen állapítanak meg szabálytalanságokat a vétel vagy eladás tárgyát képező földterületek árának bevallása körül. Nevezetesen arról van szó, hogy az eladó vagy vevő részéről a községi hatóság bizonyítványa alapján bevallott ár és a szóbanforgó földterület tényleges ára között lényeges eltérések mutatkoznak. Ennek elkerülése, illetve megakadályozása végett Stefan Bogdanescu, a pénzügy miniszterium bélyegügyi osztályának vezérigazgatója felhívást intézett az összes pénzügyigazgatókhoz, hogy a körzetükbe tartozó megyék fontosabb vidékeiről táblázatot küldjenek fel a miniszteriumba, amelyen fel kell tüntetniük az egyes vidékek földterületeinek középértékét. A hitelesség kedvéért a kimutatásokat a megyei mezőgazdasági tanács látatásával is el kell látni. Ilyen körülmények között remélhető, hogy a kincstár és az adózók között a földterületek értéke miatt előforduló surlódások megszűnnek, másfelől a bélyegilleték fizetésénél sem érheti az államot károsodás.

FELHABORÍTÓ.

— Dezső, — fogadja hazatérő férjét az asszony, — a szabó már megint itt volt a tavalyi számlával. Azt mondja, sürgősen kell neki a pénz, mert holnap lejár egy váltója.

— Mégis csak felháborítót! — méltatlankodik a férj. — Ez a csirkefogó adósságot csinál és engem szekiroz, hogy ki tudja fizetni!

E hó 15-én kezdődik a cégtáblák kötelező bélyegilletékének ellenőrzése

Felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy a cégtáblák repülőbélyegeinek alkalmazására vonatkozó szabályok végrehajtására július 15-ig adták meg az utolsó haladékat. Ertesülésünk szerint e naptól kezdve az egész ország területén a legszigorúbb ellenőrzés kezdődik meg a repülőbélyegek kimutatásainak megvizsgálására. Miután pedig igen jelentékeny összegről és csak csekély munkáról van szó nyomtatékosan felhívjuk összes olvasóink figyelmét, hogy okvetlenül készítsék el a kimutatást és ragasszák fel a repülőbélyegeket, mert különben igen súlyos bírságnak teszik ki magukat.

Megindult a propaganda Arad-on a szabószövetkezet megalakítása érdekében

Hónapok óta tartó előkészítő munka után az arad-i szabómesterek egy agilis csoportja a következő felhívást bocsátotta ki:

Aradi Szabómesterek! Az anyagbeszerzés terén iparunkra egyre súlyosabban nehezede viszonyok, valamint más városok példája, arra késztetnek bennünket, hogy anyagezükségletünk fedezésének kérdéséig végre a saját kezünkbe vegyük és a magunk erejéből alakítsunk egy olyan szövetkezetet, amelynek keretén belül megkönnyíthetjük, illetve olcsóbbá tehetjük az iparunk üzeméhez szükséges anyagok beszerzését.

Ha papírt és ceruzát vesztek a kezetekbe, úgy kiszámíthatjátok azt, hogy mit fizettek ki évenként csupán hozzávalóként, — tehát minden magyarázat nélkül be kell látnotok, hogyha ennek az összegnek csak a minimális haszna a zsebetekben maradna, tekintélyes megtakarítást érnétek el.

Itt van az alkalom, hogy ezt elérhessétek! Erőtközhöz és tehetségtekhez képest csak mérsékelt áldozatot kell hoznotok, hogy ez az áldozat, amely talán most nehezetekre esik, később, a meglevő példák tanulsága szerint, bőven meghozza számotokra majd az eredményt.

Nézzetek szét magatok körül! Más városokban majdnem minden ipari szakma elvégezte már ezt a munkát. Rajtatok a sor, hogy végre Ti is a kezetekbe vegyétek ezt az existenciátokba vágó kérdést.

Szaktársak! Támogassátok minél nagyobb részjegyzéssel ezt az ügyet, mert ez a ti ügyetek, — ez mindannyiunk ügye!

A mag, amelyet bármily szerény hozzájárulásokkal elláttok, egykor talán hatalmas fává fog tereljesedni és büszkén fogtok feltekinteni rá, mert a Ti számotokra termi majd gyümölcseit.

A szövetkezet egy bizonyos szakmai vagy érdekcsoport tömörülése oly célból, hogy a számára szükséges anyagokat és kellékeket közvetlenül a termelőnél, vagy a kínákozó legalkalmasabb módon, igen alacsony százalékok kifizetése mellett bekalkulálása mellett adja tovább. Ez a költségeken felüli minimális haszon is, a költségek fedezése után a tagok között lesz részarányosan felosztva, tehát végeredményben az ő saját javukra esik vissza, illetve az ő befizetett tőkéjük értékét gyarapítja. Előnye ennél fogva nem

szorul bővebb magyarázatra, mert hiszen általa módjában lesz minden kisipéru embernek is majdnem olyan áron hozzájutni a neki szükséges anyagokhoz, mintha azt végzőszámra és nagybani eladási áron vásárolhatta volna.

A szövetkezet adminisztrációja: a „szövetkezeti törvény”-ben van pontosan körülírva és azt egy a jegyzések után egybehívandó alakuló gyűlés fogja kijelölni, amelyen minden legkisebb részjegyet jegyző tagnak egyforma joga lesz felszólalni és nézeteit nyilvánítni, illetve észrevételeit megtenni.

A jegyzések: minden tag részére 3 példányban aláírandó külön lapon történnek valamely ott feltüntetett bankban nyitandó folyószámla javára és annak kifizetése, hogy az senkinek se jelentsen túlnagy anyagi megterhelést, előnyös részletekben lesz törleszthető. A jegyzések alkalmával csupán a jegyzett összeg 10%-a és a szervezés költségeinek fedezésére szolgáló külön 5% lesz csak készpénzben kifizetendő. Ez utóbbi 5%, miután előzetes kiadásokat kell belőle fedezni, még abban az esetben sem lesz visszakövetelhető, ha a szövetkezet valamely oknál fogva nem tudna megalakulni.

Szaktársak! Az idő sürget és úgy véljük, mindannyian átértékeltek, hogy ültök a tizenkettedik óra! Döntsetek magatokban afölött, hogy továbbra is a mások hasznáért akartok dolgozni, vagy elérkezettnek látjátok az időt, hogy a magatok javáért is tegyetek végre valamit.

Arad, 1936 július hó.

Az Arad-i és Arad-vidéki Szabóiparosok Bevásárlási Szövetkezetének szervező bizottsága.

TILOS AZ ELVEZET.

Kohn elmegy a rabihoz és megkérdi, hogy Tisebuvkor, a nagy gyásznapon, szabad-e oskolozni? A rabi megnézi a szent könyvek idevágó fejezeit és aztán így szól:

— Szabad, de csak a saját felelősséggel.
— Miért csak a saját felelősséggel? — kérdi Kohn.
— Mert az nem élvezet.

Rekkenőben...

Írta: SZALAY LÁSZLÓ.

A beláthatatlan ácsi ősrétet tükörként csillogó tavak, itt-ott bánatosan zizegő, susogó, tollas-buzogányos nádrengeteg, hol meg a viasban merengő mocsári tölgyerdő tarkázza... A nádasban rétisas vert fészket és rettenetes pusztítást vitt véghez, elverte fészkeiről a vizibarmot, kitta a vadkacák, libák és szárcsák tojásait... Mire észrevettük a garázdálkodást, már kikeltette és szárnyabocsátotta a kicsinyeit is és most már ötödmagával koválygott a rét fölött, mert a him, mikor a kicsinyek szárnyra kaptak, eltűnt...

Mi, hárman, testvérek, vakációzó diákgyerekék azonnal munkába vettük őket... Reggeltől estig hajtottuk a rétet, s addig bujkáltunk, lapultunk, lesekeltünk, míg a fiatal, tapasztalatlan sasokat lelovöldöztük... Könnyű volt megismerni őket sárgásbarna tollukról és sárga csőrükről, az öreg sötétbarna tollával szemben...

A tapasztalt vén sas azonban hihetetlenül ravasz és óvatos volt... Hihetetlen magasságban érkezve jobbra-balra körözött a rét fölött és ropant vigyázattal, aggódva ereszkedett lejjebb, megfigyelt minden nádbokrot, zsombékot, mélyedést, ha gyanúsat látott, fölragadt a magasba vagy elkerülte azt a helyet... Bennünket meg éppen szemmel tartott, mert tudta, hogy mi lovöldöztük le a fiait — elég az hozzá, hogy nem tudtuk soha még csak csőre kapni se...

Az édesapám meg Szuhay mosolyogtak az este: — No, nagyreményűek — évődött velünk Szuhay —, hogy leszünk azzal a rétisassal? Ugy látom én, nem kapjátok ti azt lövére soha, de én lefogadom veletek, hogy amikor csak szóltok, egy kispálórán belül a lábaitok elé dobom!...

— Áll a fogadás, tíz Cuba szivarba!...

— Helyes!... Holnap tizenkét órakor dében itt leszek veletek!...

Másnap, ahogy déli rekkenőben ülünk az operfa alatt, közénk toppan Mihály bácsi a fiúntával: tegyék ki az órát az asztalra... Most van féltizenkettő, tizenkettőben itt leszek, de senki ne mozduljon az asztal mellől!...

Tamaskodva néztük az órát, s egyszer csak messziről tompa fegyverdörrenés mordult, s az apám elmosolyodott.

Tíz perc múlva Szuhay befordult az udvarra, odajött az asztalhoz és a lábunk elé dobta a lelőtt öreg rétisast...

— Ide hallgassatok: a rétisast dében kell lőni!... Rekkenőben!... Mikor nagy a forróság, a vízimadarak, egerek, bogarak elbujnak a fűs nádak, zsombokok, fűvek alá és pihennek, alásznak... Ilyenkor a sas is hiába vadászna, azonkívül maga is tikkadt és fáradt, leereszkedik hát a rétszálon valami határfára, kutgémre, nádkupacra, oszt elbóbiskol... Én már hetek óta tudom, hogy ez a bitang a bedőlt kut gemére szokott minden délben leereszkedni... Megelőztem hát, elbujtam a bedőlt kutban, s mikor egy fertályóra múlva megérkezett — lepuffantottam!...

— De nehogy a dolog zokon essék, — hogy a fogadást megnyertem —, hát mondok én nektek valamit: mutassatok nekem egy madarat — bármilyen madár lehet —, megfogom nektek lövés nélkül, elevenen — ingyen!...

Először elhűltünk a tumerész beszédén, aztán izgatottan, sőt dühösen összevissza kiabáltunk: fogjon egy fecskét!... Fogjon egy csörgőkacsát, ami úgy vágódik a levegőben este, mint a puskagolyó!...

— Larsan csak — vágott közbe az apám —, én azt ajánlom, fogjon nektek a Mihály bácsi egy öly-

vet!... Az ölyv a legsebesebben szálló és a legvadabb madár nálunk!...

— Hát azt is lehet!... Csak látnom kell előbb azt a bizonyos ölyvet, hogy ugyanazt foghassam el!...

— Helyes, ma délután hat órakor megmutatom!...

Estefelé kivohultunk a tanyából és ledültünk egy árkoszón.

— Ide figyeljen, öregem — mondta az apám Szuhaynak —, az istálló balsarkától úgy kétölnyire vágódik el az ölyv, a tarló szántjától egy arasznyit repülve!...

Öt vagy tíz perc múlva megvillant az ölyv, de csak egy pillanatra... A gyümölcsös előtt fölragadt s elvillant a fák fölött, mint a puskagolyó... Csak egy pillanatig láttuk s arra gondoltunk, hol van ettől a fecske!...

— Láttátok?...

— Láttam... Holnap ugyanazt, ott az istálló sarkán elevenen kézbe lehet venni!...

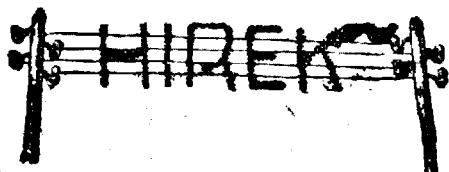
Másnap estefelé odamegyünk az árkoszó szélére, ledültünk és várunk...

— Az istálló bal sarkára kell ügyelni — mormolta Szuhay...

Egyszer csak a kirebb őcsém elkezd csördösni röhögni. S hogy a nevetés ragadó nyavalya, a más-sik percben már mind a hárman — az nélkü nevetünk...

Édesapám megbotránkozva oszálta a fejét, s mi csak újabb olaj volt a tüzre... De hogy is lehet ilyenmit komoly ábrázattal lenni, hogy a Mihály bácsi, ez a törődött kis öreg, csak úgy egyszerűen, mint ahogy a legyet szokás megfogja a villámgyorsan suhanó ölyvet!...

Mikor a legszemérméletlenebbül neveltünk, egyszerűen megvillant az ölyv rettenetes sebességgel,

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Hirdetések négyzetcentiméterre 4 lei. Éves köteteknél árengedmény.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration:

Arad, Caminul Industriaşilor — Iparos Otthon.

— Le kell róni a cégtábla- és reklám-illetéket. A pénzügyigazgatóság közli, hogy a cégtáblák és reklámok után fizetendő repülő-illetékeket „borderón” kell leróni. A borderó kiállítására nézve a pénzügyigazgatóságon megadják a szükséges felvilágosításokat. Mindazok ellen, akik nem fizetik meg a cégtábla utáni repülőbélyeg-illetéket, eljárást indítanak. A pénzügyminisztériumból ideérkezett utasítás szerint a repülőbélyeg ellenőrzését a következő közegek végezhetik: A légügyi államtitkár, pénzügyigazgató, vámfőnök, pénzügyi vezérfelügyelő és ellenőr, a nemzetvédelmi hivatal elnöke, bizottságának tagjai és aligazgatói minden felhatalmazás nélkül, különleges minisztériumi felhatalmazással az állami hivatalnokok, állambiztonsági hivatal vezérfelügyelője, rendőrségi és határrendőrségi tisztek, csendőrtisztek és a csendőrség, ez utóbbi csak működési területén és a pénzügyi gárda tagjai. A pénzügyigazgatóság nyomatékossal felhívja az érdekelteket, hogy a repülőbélyeg alkalmazásáról szóló törvénynek feltétlenül tegyenek eleget, mert ellenkező esetben súlyos bírságot kell fizetniük.

KIS POLITIKUS.

A képviselő fia haza jött az iskola évzáró ünnepélyéről és az apja megkérdezte tőle:

— Na, mi újság?

— Elnapolták az iskolát, — felelte a fiú.

— És a bizonyítvány?

— Hát... egészben véve jó, de köztem és a latintanár közt még pótvizsgáztatás lesz.

s egy pillanat alatt az istálló sarkához ért... Ott egy éleset sziklott és fölvergődött volna — de visszazuhan és ott vergődött, vijjogott a fűben...

Apámnak kiesett a szíve a szájából, mi gyerekek meg elképedve néztünk hol az ölyv felé, hol meg Szuhayra...

A legtöbb madárnak, állatnak, ragadozónak megvan a maga helyhez és időhöz kötött, pontosan betartott napi programja... Az élelmét keresgélő vadászó állat, legyen az macár, kerdőz vagy ragadozó — a megszokás rabja... Repülése, futása, csemkészése, minden napujulással csak ismétlődik...

Sok lenne ezzel az egyszerű jelenséggel, ezzel a még soha föl nem dolgozott gyönyörű témával ehelyett foglalkozni, de majd még kitérek rá... Elég az hozzá, hogy Szuhay megállapítván az ölyv szokott rablóját, egyszerűen eléje állt... Az ölyv szorosan a föld felett, attól csak egy arasznyira nyílt a levegőben, folyton a tarlót nézi s az utjába vetődött egeret fölkapja, felvergődik vele a magasba s ott azt karmával tartva, csőrével darabokra szaggatva, megeszi... Azután lecsap és tovább száguld zsákmány után... Mindennapi utjának iránya bizonyos ideig — napokig, hetekig — annyira pontosan ugyanaz, mintha síneken nyargalna... S az idő is mindennap pontosan ugyanaz... Szuhay tudta, hogy mikor és hol fog pontosan elszállni, fűrjhalót terített a földre és a villámgyorsan rohanó, s a földre ügyelő madár már csak a háló tulso szélét látta... Erre fölvergött, de fölötte már ott volt a háló, tehetetlenül vergődve hullott vissza a földre...

A vadak természetrajzát még nem írta meg senki... Pedig a vadak életének megfigyelése izgalmasabb és magasabbrendű szórakozás, mint a vadak lepuffantása... Véleményem szerint a kultúra fejlődésével a vadászat is megfigyeléssé fog finomodni...

„Ma mindenütt a gazdasági élet áll az országos ügyek központjában és ez a körülmény a szövetkezetek jelentőségét hatványozza”...

A „Világ” írja:

Most volt a szövetkezetek ünnepe, mely arra van hivatva, hogy az összefogást és a gazdasági haladást ápolja. A szövetkezeteknek a nagytőke ellen való védekezés adta meg az alapját akkor, midőn a gép kezdett elhatalmasodni. A jóakaratu és a tömegek fájdalmaival rokonszenvező emberek kezdeményezését ma már siker koronázza, mert százmilliónál több olyan taggal rendelkeznek a világon, akik mind a közérdekért harcolnak, hogy segítséget adjanak a gyöngébbnek s hatalomra tegyenek szert mindnyájuk összefogásával. Ma mindenütt a gazdasági élet áll az országos ügyek központjában s ez a körülmény a szövetkezetek jelentőségét hatványozza. A szövetkezet a kommunizmussal szemben tiszteletben tartja az egyéni jogokat s a kis termelő munkájának szabadságát biztosítja. A szövetkezetek megerősödésével maga az állam is erősödik. A liberális párt mindig tisztában volt azzal, milyen kiváló eszközt jelent a szövetkezeti mozgalom a fejlődésben és haladásban.

ALKU.

Genfből jelentik:

A népszövetségi palota folyosóján Ras Nasibu és Ras Kassza diskurálnak.

— Mit adsz Abessziniért? — kérdi Ras Nasibu

— Semmit, — mondja Ras Kassza.

— A tied, — mondja Nasibu.

— Rendelkezés a malmok őrlési jogáról. A pénzügyminisztérium érdekes leiratot küldött az összes pénzügyigazgatóságokhoz a malmok ügyében. Nemrégiben megjelent egy rendelet törvény, amely a malmokat osztályozta. Most az utasítás közli, hogy a kereskedelmi malmoknak nyilvánított malmok őrlhetnek lisztet bármely vállalatnak, amely a eladásával foglalkozik. A lisztüzletek csak az ilyen malmokból kikerült lisztet hozhatják forgalomba. Az utasítás megjegyzi, hogy az árpa őrlése szigorúan tilos. Félreértések elkerülése végett közli a rendelkezés, hogy kereskedelmi malmok azok, amelyeket a Hivatalos Lap 1935. július 11-iki számában azoknak nyilvánítottak. Egyébként a malmok minősítését a központi értékesítési hivatal végzi.

— Fizetni kell a gépkocsiadót. A pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztálya felhívja az érdekelteket, hogy a forgalmi és személyzeti adót idejekorán fizessék be, mert ellenkező esetben bírságot vetnek rájuk. A gépkocsi adó befizetése is esedékessé vált. Azok, akik augusztus elsejéig nem fizetik ki a gépkocsi adójukat, négyezer bírságot fizetnek.

— Tudnivalók a tanoncszerződésekről. Az új ipartörvény egyes pontjai még nem eléggé ismertetsek az iparosság előtt, épen ezért nem érdektelen az iparos tanoncok szerződésére vonatkozó rész ismertetése. Mindenekelőtt a kereskedelmi és ipari életben tanoncszerződést csak azok köthetnek, akik ipari, vagy kereskedelmi engedéllyel rendelkeznek. Azok, akiket bűnügy miatt elítéltek, vagy a törvény eltiltotta tőlük a tanonctartást, semmi körülmények között sem tarthatnak tanoncokat, hasonlóképpen magános munkaadó, özvegy, vagy nőtlén, aki nem él a feleségével, vagy férjével, nem köthet szerződést tizennyolc éven aluli kiskorúval. Tanuló lehet az, aki 14-ik életévét betöltötte és az elemi iskola hetedik osztályát elvégezte. A törvény életbeléptetésétől számított öt évig ez alól a kötelezettség alól a munkügyi felügyelőség felmentvényt adhat. Idegen állampolgárok csak a munkügyi minisztérium különleges engedélyével köthetnek szerződést. A szerződés megkötése előtt harminc lei illetéket kell befizetni a betegsegélyző pénztárnál, majd a szerződést az illetékes munkakamaránál kell láttamoztatni, ugyanekkor a tanonc hozzátartozója köteles nyilatkozatot adni, hogy a tanonc máshol nincs szerződve. Tanoncszerződést nem lehet három évnél kevesebb és négy évnél hosszabb időre kötni. A szerződést a munkakamara harminc napon belül köteles beiktatni. Fontos pontja a törvénynek az is, hogy a szülőknek működő tanoncok is kötelesek szerződést kötni. A szerződéshez szükséges iratok a következők: születési, iskolai, orvosi, állampolgársági bizonyítványok eredetiben, vagy az állam nyelvén, másolatban, ezenkívül egy kérvény. A munkakamara az új törvény idevágó pontjainak betartását szigorúan ellenőrzi és mulasztás esetén kihágási jegyzőkönyvet vesz fel.

„A töbörlek mind ártatlan angyalok”...

A „Romania Noua” írja:

Bucureşti-ben a Cotroceni-i haláltribün ügyét tárgyalják. Az áldozatok számára vonatkozó kérdések a levegőben maradnak s ha egy idegen a lapokban megjelenő és a cenzura által jóváhagyott jelentések után itéli meg a dolgokat, akkor arra a megállapításra jut, hogy nem a főváros mérnöki hivatala a hibás, sem Vasilescu alpolgármester, sem a vállalkozók, hanem egyszerűen: az áldozatok maguk okozták a bajt, miattuk történt az emelvények összeomlása. A töbörlek, mind ártatlan angyalok. A vádlottak helyzete tehát nem súlyos. Akik meghaltak, azok már nem kiálthatnak a sírból, sem a halottiégetés után maradt hamuból. A liberálistáji kongresszuson Dinu Bratianu megcsókolta Tătărescut. Akár őszinte volt, akár nem ez a csók, a leszámolás el nem maradhat. Midőn ellenzékbe lép a liberális párt, a halottak pontos számát is tudni fogjuk.

MINDENNEK MEGVAN AZ OKA.

A kis suszterinas benyit a hentesüzletbe.

— Kérek egy félkiló kolbászt. De ne legyen friss!

Miért ne legyen friss? — csodálkozik a hentes.

— Mert a majsztrom azt mondta: „Hozdál egy félkiló kolbászt, de ha nem frisset hozol, magad ehted meg.”

„Nem lehet csődbe a mezőgazdaság, ha bőséges termés van az országban”...

Az Adeverul írja:

A természet csapásai és mostohasága nem tudták a föld jóságát legyőzni. Ebben az évben bőséges termésre számíthatunk. A külföldi piacokra és az értékesítés lehetőségeire gondolva, szeretnénk tudni: vajjon ez a bőség el fogja-e háritani legalább kis mértékben nyomorúságunkat. Különben nem lenne értelme a mag beérésének s a gazda munkájának. Legalább kenyér kerüljön ki a rokadásig telt magtárakból. Első teendő tehát az értékesítés lehetőségét biztosítani. Nem lehet kiháználni úgy a falakat, hogy ne lássák munkájuk elérésértékét. Ez a bűnös gondolat el kell tűnjön. Nem lehet csődbe a mezőgazdaság, ha bőséges termés van az országban. A valóság az, hogy a szegényember: továbbra is szegény marad. A kávé és banánt a tengerbe dobják más országokban. Ugyanigy tűnik el a termés egy része nálunk nélkül, hogy abból haszra lenne a mezőgazdaságnak. A buza: pénzt kell jelentsen egy mezőgazdasági országban.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

In Grupa I. csoportban változatlanul 834 számig esedékes a fizetés.

In Grupa II. csoportban Vád. lui Adalbert öz. Lészay Béláné 929, Vád. lui Francisc öz. Karsay Ferencné 930.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanțele. Interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

In Grupa A. csoportban 919. Vád. lui Matej öz. Meixner Mátyásné.

In Grupa B. csoportban 925. Vád. lui Nistor Mora öz. Nyisztorné.